

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Re.Sto.Re

**Kako pospešiti proces priznavanja in
standardizacije poklica**

**Koordinator socialnega gledališča
na evropski ravni?**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Re.Sto.Re

Ta dokument je rezultat projekta RESTORE: »Prepoznavna koordinatorja socialnega gledališča kot strokovnjaka za obvladovanje tveganja socialne izključenosti«, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru programa Erasmus+ 2014-2020. Dokument je potrebno obravnavati kot odprt vir in ga ni mogoče uporabljati v komercialne namene. Brezplačno ga lahko prenesete z uradnega spletnega mesta projekta: www.restore-project.com.

Vse informacije, vsebina in mnenja, izražena v tem dokumentu, so izključno delo avtorjev, zato Nacionalna agencija Erasmus+ in Evropska komisija nista odgovorni za točnost in uporabo informacij v tem dokumentu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dokument je sestavljen iz dveh glavnih delov: analize obstoječih postopkov za priznanje in potrditev učnih rezultatov, tako formalnih kot neformalnih ter analize možnosti za akreditacijo usposabljanja Koordinatorja socialnega gledališča (KSG).

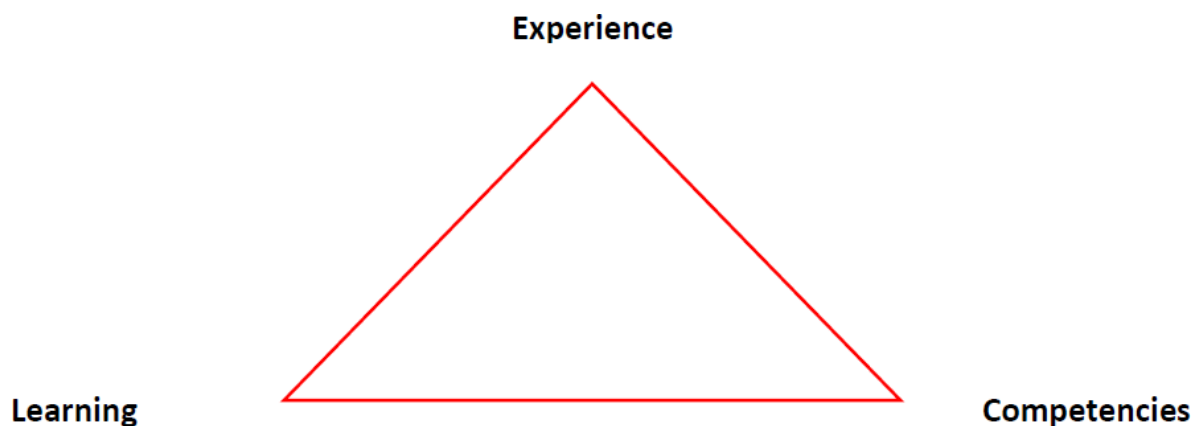
Predstavljena je primerjalna analiza za 6 evropskih držav: Italijo, Irsko, Poljsko, Portugalsko, Slovenijo in Španijo. Raziskovalne dejavnosti je izvajalo šest partnerskih organizacij iz teh držav in so bile del »pisarniških raziskav«.

ANALIZA OBSTOJEČIH POSTOPKOV ZA PRIZNAVANJE IN POTRDIITEV UČNIH REZULTATOV

Predhodna faza primerjalne analize je bila sestavljena preko iskanja postopka za priznanje nove poklicne kvalifikacije, v tem primeru Koordinatorja socialnega gledališča (KSG).

Pri analizi obstoječih postopkov priznavanja in potrjevanja učnih rezultatov smo naleteli na številne ključne besede, ki si zaslužijo jasno opredelitev.

V sliki: Izkušnje, učenje, kompetence

Glede na "Priznavanje in vrednotenje kompetenc, pridobljenih s prostovoljstvom: primeri dobrih praks v Italiji", ki je bilo napisano kot rezultat projekta programa »Erasmus+ I'VE – I Have Experienced«. Priznanje in potrditev prostovoljstva preko vrstniške podpore in odprtokodnih orodij, CSVnet (Coordinamento Nazionale de Centri di Servizio per il Volonariato), opredeljuje "učenje" kot proces preoblikovanja znanja in vedenja, medtem ko se "kompetence" lahko obravnavajo kot sposobnost za soočanje s kompleksno situacijo in potencialno nenehnimi spremembami. Natančneje, učenje proizvaja kompetence, medtem ko kompetence potrebujejo nenehno učenje. Izkušnje predstavljajo tako začetno kot končno točko, saj sprožijo učenje in aktivirajo kompetence, ki ponujajo nove elemente znanja in spodbujajo nova vedenja.

UNESCO opredeljuje proces priznavanja opravljenega učenja kot »podelitev uradnega statusa učnim

izidom in/ali kompetencam, kar lahko pripelje do priznavanja njihove družbene vrednosti« (Smernice Unesca 2012, 8). Validacija je bolj formalen postopek. Definicija Unesca navaja, da je to "potrditev s strani uradno odobrenega organa, da so učni rezultati ali standardi z vnaprej določenimi metodologijami ocenjevanja" (Smernice Unesca 2012, 8). Svet Evrope je podal podobno definicijo in navedel, da je validacija "postopek potrditve s strani pooblaščenega organa, da je posameznik pridobil učne rezultate glede na ustrezn standard (Svet EU, 2021, str. 5). Zdi se jasno, da je nujen obstoj opredeljenih standardov, na podlagi katerih se presojuje kompetence posameznika. Nujna je tudi prisotnost uradnega organa, ki ima legitimen položaj. Z drugimi besedami, organizacije same ne morejo potrditi kompetenc. Lahko pa so odgovorne za njihovo vrednotenje in priznanje.

V skladu z evropskimi smernicami za vrednotenje neformalnega in neuradnega učenja ¹je proces vrednotenja sestavljen iz štirih faz:

1. **IDENTIFIKACIJA** posameznikovih učnih rezultatov.
2. **DOKUMENTIRANJE** učnih rezultatov posameznika. Izvaja se lahko preko portfelja, vključno z življenjepisom, karierno zgodovino in dokazi, ki potrjujejo posameznikove učne dosežke.
3. **OCENJEVANJE** posameznikovih učnih rezultatov. Na tej stopnji se posameznikovi učni rezultati primerjajo s specifičnimi referenčnimi točkami in/ali standardi. Pravzaprav se za standard, ki temelji na učnih dosežkih, glede na smernice smatra, da zelo pripomore pri validaciji. Ocena, ki temelji na učnih rezultatih, se osredotoča na to, kaj učenec zna, razume in zmore, in ni dolžna upoštevati posebnih vhodnih dejavnikov, kot je trajanje učenja. Ker gre pri validaciji za zajemanje različnih individualnih učnih izkušenj, je treba orodja za ocenjevanje oblikovati tako, da zajamejo in ocenijo učenje, specifično zavsakega posameznika in konteksta tega učenja.
4. **POTRDITEV** rezultatov ocenjevanja učnega izida posameznika. Ta faza je povezana s certifikacijo identificiranega, dokumentiranega in ocenjenega znanja. To je lahko v različnih oblikah, vendar je običajno podelitev formalne kvalifikacije, ki potrjuje doseganje učnih rezultatov glede na določen standard. Ta proces mora voditi verodostojen organ ali organizacija.

Standard je bistvenega pomena za validacijo in posledične rezultate. Kvalifikacije se na splošno nanašajo na dve glavni kategoriji standardov:

1. Poklicni standardi: osredotočajo se na zaposlovanje, kaj morajo ljudje narediti, kako to počnejo in kako dobro to počnejo v kontekstu poklica.
2. Standardi izobraževanja/usposabljanja: sledijo logiki izobraževanja in usposabljanja, pri čemer se osredotočajo na to, kaj se morajo ljudje naučiti, kako se tega naučijo in kako se ocenjujeta kakovost ter vsebina učenja.

Izpolnjeni morajo biti nekateri potrebni pogoji za razvoj in izvajanje ureditev funkcionalnega potrjevanja. Evropske smernice poudarjajo pomembnost:

- Nepristranskega in celovitega informiranja, usmerjanja in svetovanja skozi celoten proces;
- Usklajevanja ustreznih akterjev na različnih ravneh in z različnimi funkcijami. Ustrezni akterji so:
 - Svetovalec, katerega delo se začne s pridobivanje potencialnih kandidatov za

¹https://www.cedefop.europa.eu/files/3073_en.pdf

potrjevanje, nato s podporo kandidatov pri pripravi na ocenjevanje, nadalje z usmerjanjem kandidata po odločitvi o ocenjevanju. Bistveni del te vloge je delo s kandidatom, da oceni pri oceni širino in globino učenja.

- Ocenjevalec, ki išče, pregleduje in preverja znanje posameznikovega učenja ter presoja, kaj ustreza določenim standardom.
 - Vodje procesa validacije, ki vodijo proces, ljudi in fizični ali virtualni center, kjer se zbirajo kandidati, svetovalci in ocenjevalci.
 - Zunanji opazovalci, ki zagotavljajo preverjanje kakovosti postopkov potrjevanja, usposabljanja izvajalcev in rezultatov za kandidate.
 - Skupina podpornih deležnikov, ki svetujejo, ocenjujejo ali upravljajo centre. Njihova prisotnost v timu je bistvena, saj so neposredno zainteresirani za kakovost in uspešnost validacije.
- Povezovanj ureditev potrjevanja z nacionalnimi okviri in sistemi kvalifikacij;
 - Sklicevanja na standarde, ki temeljijo na učnih rezultatih in so podobni in/ali enakovredni tistim, ki se uporabljajo za formalno izobraževanje in usposabljanje;
 - Vzpostavitev mehanizmov zagotavljanja kakovosti;
 - Zagotavljanje usposobljenih strokovnjakov.

Orodja za validacijo so pomembna, saj bodo vplivala na splošno kakovost, torej veljavnost in zanesljivost procesa validacije ter njegovih rezultatov. Močno vplivajo na način, kako posamezni učenci doživljajo proces, in določajo ali so njihove izkušnje zajete ali ne. Nekatera orodja se uporabljajo za pridobivanje obstoječih dokazov, druga pa se uporabljajo predvsem za njihovo predstavitev.

Primeri orodij za pridobivanje dokazov:

- Testi in preverjanja;
- Dialoške ali pogovorne metode, kot so intervjuji in debate;
- Deklarativne metode, ki temeljijo na samostojnem ugotavljanju in evidentiranju kompetenc posameznikov;
- Opazovanje, pridobivanje dokazov od kandidatov med opravljanjem vsakodnevnih nalog;
- Simulacije, kjer so posamezniki postavljeni v situacijo, ki je blizu realnim scenarijem, da se ocenijo njihove kompetence
- Dokazi iz službe ali druge prakse

Primeri orodij za preverjanje veljavnosti predloženih dokazov:

- Življenjepis in individualne izjave o kompetencah
- Poročila tretjih oseb
- Portfelji

Obstoječi postopki za priznavanje in potrjevanje učnih rezultatov temeljijo na definiranih standardih, fazah in strokovnih akterjih. Zato je za izboljšanje prepoznavnosti poklicnega profila KSG potrebno njegove kvalifikacije razlagati tako, da ustrezajo evropskim smernicam, zlasti glede kazalnikov, pričakovanih rezultatov in standardov vrednotenja.

ITALIJA

V Italiji so regije institucionalni organ, zadolžen za priznavanje kvalifikacij, in vsaka zbira kvalifikacije preko nabora kvalifikacij, ki se nenehno posodablja. Na primer, v regiji Emilia Romagna lahko najdemo odgovore na vprašanja povezana s priznavanjem kvalifikacij na spletu (<https://formazione.lavoro.regione.emilia-romagna.it/qualifiche/approfondimenti/srq/ richiestanuove-qualifiche>).

Tukaj si lahko naložimo obrazec, ki ga izpolnimo za začetek postopka za priznanje nove kvalifikacije. Ta postopek se imenuje "izvorni postopek".

Obrazec izvornega postopka se najprej osredotoča na definiranje novega delovnega profila, njegove vloge in delovnega okolja. Drugič, osredotoča se na njegovo prepoznavnost, zlasti v primerjavi z drugimi podobnimi profili, ki že obstajajo. Tretjič, zahteva kompetence in inovativne vidike nove kvalifikacije. Četrto, sprašuje se, kako lahko človek pridobi te kompetence in se osredotoča na proces izobraževanja. Nazadnje, obrazec zahteva reference, življenjepis in morebitne zahteve ali priporočila tretjih organov/zainteresiranih strani, ki podpirajo predlog za priznanje kvalifikacije.

Ta obrazec nam je pomagal razumeti, kako bo delovalo priznavanje kvalifikacij KSG, in ugotovili smo, da so trije rezultati projekta RESTORE globoko povezani in bistveni za doseganje glavnega cilja projekta.

Naša analiza v Italiji se je osredotočila na postopke v regiji Emilia Romagna, da preveri kompetence in jih certificira. Že od začetka se zdi jasno, da evropske smernice podpirajo ta postopek, čeprav z nekaj terminološkimi spremembami.

Postopek je sestavljen iz štirih faz:

1. Individualno svetovanje;
2. Ocena z dokazi;
3. Ocenjevanje z ocenjevalnim razgovorom;
4. Ocenjevanje z izpitom.

Validacija rezultatov ocenjevanja se konča z dostavo uradnih in certificiranih dokumentov, kot so:

- *Izjava o spretnostih in znanju*, dokument, ki na podlagi dokazov formalizira znanje in spretnosti, ki delno ali v celoti ustrezajo kvalifikaciji;
- *Potrdilo o kompetencah*, dokument, ki po uspešno opravljenem razgovoru ali izpitu potrjuje veščine in znanja, kateri ustrezajo eni ali več kompetenčnim enotam;
- *Potrdilo o poklicni kvalifikaciji*, listina, ki po opravljenem izpitu potrjuje spretnosti in znanje o kvalifikaciji.

V postopek je vključenih več posebnih strokovnjakov, kot so:

- Odgovoren za formalizacijo in certificiranje kompetenc;
- Strokovnjak za proces ocenjevanja;
- Strokovnjak za določeno poklicno področje ali kvalifikacijo (medtem ko sta prva dva profila interna v izobraževalni ustanovi, ta strokovnjak prihaja s trga dela. Njegova naloga je oceniti, ali kompetence, ki jih pridobi ustrezajo standardom regionalnega sistema kvalifikacij;

Ocenjevalne razgovore vodi izpitna komisija, sestavljena iz strokovnjaka za ocenjevanje in

strokovnjaka za strokovno področja. Po drugi strani se izpitna komisija, ki je odgovorna za potrjevanje kompetenc celotne poklicne kvalifikacije, sestoji iz strokovnjaka za ocenjevanje in dveh strokovnjakov za strokovno področje.

Analizirali smo strukturo poklicnih kvalifikacij igralcev in animatorjev, da bi preverili, kako so kompetence opredeljene, priznane in potrjene. Ta kvalifikacija je razdeljena na štiri enote kompetenc, in sicer:

1. Oblikovanje intervencije glavne preventive
2. Družabna zabava/animacija
3. Poučna zabava/animacija
4. Ekspresivno-kulturna zabava/animacija

Vsaka enota kompetenc je povezana s tremi do petimi specifičnimi indikatorji, štirimi veščinami, devetimi do dvanajstimi deli znanja in pričakovanim rezultatom.

IRSKA

Irska Bela knjiga o izobraževanju odraslih (2000) je bila prelomni dokument. Dokument, ki je bil rezultat večmesečnega posvetovanja, je zastavil vladne politike in prednostne naloge za prihodnji razvoj izobraževanja odraslih ter poudaril vlogo in vrednost izobraževanja v skupnosti pri spodbujanju napredovanja v izobraževanju, zaposlovanja, socialne vključenosti in državljanstva. Dokument je tudi priznal učenje kot 'vseživljenjsko' (nekaj, kar se odvija na številnih lokacijah) in predlagal nacionalni okvir akreditacije, ki bi bil sposoben prepoznati številne inteligence.

Zamisel o vseživljenjskem učenju je radikalna, ker daje resnično vrednost učenju, ki ga pridobimo skozi vsakdanje življenje (učenje, ki ga pridobimo od naših staršev, iz službe, ki jo opravljamo, z vzgojo družine). Čeprav je bila omenjena v Beli knjigi, se o ideji vseživljenjskega učenja ni nikoli ustrezno razpravljalo ali opredeljevalo v politiki na Irskem. Sorodna ideja je vendarle dobila zagon, in ta se odseva v Priznavanju predhodnega učenja ali PPU. Čeprav ne tako radikalna kot zamisel o vseživljenjskem učenju, je PPU politika in postopek na Irskem, po katerem se predhodno učenje uradno potrди v sistemu nadaljnega izobraževanja. Naslednji razdelek bo raziskal, kako je bil PPU razumljen in uporabljen v kontekstu Irske. Predstavljen bo tudi nacionalni pravni in institucionalni okvir za PPU ter kratek pregled izvajanja PPU v državi s strani različnih izvajalcev izobraževanja.

Priznavanje predhodnega učenja (PPU) je bilo zakonsko sprejeto leta 1999. Zakon o izobraževanju in usposabljanju iz leta 1999 je dal *posameznim državljanom zakonsko pravico, da predhodno učenje potrди sistem nadaljnega in visokošolskega izobraževanja*. To pomeni, da če ste pridobili predhodno izobraževanje (formalno ali neformalno), ga lahko predstavite v formalnem izobraževalnem sistemu in ga formalno potrdite.

Leta 2004 je takratni Nacionalni organ za kvalifikacije Irske (NOKI) ¹³ ustanovil svetovalno skupino za razvoj niza nacionalnih načel za PPU na Irskem. Skupina se je oprla na nacionalno in mednarodno prakso, vključno s skupnimi evropskimi načeli o priznavanju neformalnega in priložnostnega učenja, ki so bila sprejeta med irskim predsedovanjem EU leta 2004. Nekatere ključne točke v dokumentu NOKI, ki je bil sprejet leta 2005, so vsebovale:

- da PPU zagotavlja, da dajemo vrednost vsemu učenju, ne glede na to, kako je to znanje doseženo;
- da je PPU del inkluzivnega pristopa k učenju s strani ponudnikov izobraževanja in usposabljanja ter organov, ki podeljujejo priznanja.

Leta 2005 je NOKI začel s popolnoma novim nacionalnim okvirjem kvalifikacij (NFQ), ki je predstavil 10-stopenjski spekter kvalifikacij za vsa FETAC (Svet za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje), HETAC (Svet za visokošolsko izobraževanje in usposabljanje) in usposabljanja s strani univerz v državi.

FETAC je nadzoroval podelitev od 1. do 6. stopnje:

Stopnji 1 in 2: To sta ravni za tiste, ki se vračajo v izobraževalni sistem ali se morda prvič ukvarjajo z učenjem. Usposabljanja na tej stopnji govorijo o osnovnih veščinah in krepitvi samozavesti.

Raven 3: Nekateri primeri usposabljanj na tej ravni so vključevali osnove računalništva, komunikacije in administracije. Ta stopnja je primerljiva s spričevalom osnovnošolskega izobraževanja po zaključnem preverjanju znanja.

Stopnja 4 : Usposabljanja 4. stopnje razvijajo in širijo veščine, pridobljene na 3. stopnji, in so priprava za opravljanje maturitetnega spričevala (konec izpitnega obdobja starejše skupine) ali stopnje 5 (enakovredno). Ta stopnja je pogoj za vstop v številne oblike zaposlitve.

Stopnja 5: Priznanje stopnje 5 je enakovredno Zaključnemu spričevalu in je priprava ter navezava na študij tretje stopnje ter vstop v širok nabor poklicev. Usposabljanja na tej stopnji vključujejo varstvo otrok, pisarniško delo, zdravstveno varstvo.

Stopnja 6: Usposabljanja na tej stopnji izvajajo Centri za nadaljnje izobraževanje in so povezani s tehnološkimi inštituti ter univerzami. Po dveh letih študija na tej stopnji učenci prejmejo Višje spričevalo.

HETAC in IUQB sta nadzorovala podelitev od 6. do 10. stopnje:

6. stopnja: Višji certifikat (samo za HETAC univerze in tehnološke inštitute)

7. stopnja: diploma

8. stopnja: višja diploma

9. stopnja: magisterij

10. stopnja: doktorat

Validacija učenja

Zakon o kvalifikacijah in zagotavljanju kakovosti (izobraževanje in usposabljanje) iz leta 2012 določa zakonsko podlago za sodelovanje Agencije za kakovost kvalifikacij Irske (QQI) s PPU. V skladu z odstavkom 56 (1) in (2) tega zakona morajo ponudniki oblikovati in izvajati politike, merila in postopke za dostop, prestop in napredovanje učencev. Ti morajo „vključevati postopke za zbiranje kreditnih točk, prenos kreditnih točk in identifikacijo ter formalno ocenjevanje znanja, spretnosti ali kompetenc, ki so jih predhodno pridobili učeči se“ [odstavkom 56 (3)]. Te postopke je treba predložiti v odobritev QQI [odstavek 56 (4)]. Kadar učenci izpolnjujejo standarde, ki jih je vzpostavil QQI, se lahko pri QQI prijavijo za priznanja, QQI pa lahko zaprosi za pomoč ponudnike pri oceni njihovih dosežkov [odsek 50 (3)(7)]. Medtem ko se metode za ocenjevanje predhodnega učenja razlikujejo, so portfelji pogosta metoda.

Zagotavljanje kakovosti

QQI ima zakonsko določeno vlogo pri razvoju smernic za zagotavljanje kakovosti v skladu z Zakonom o kvalifikacijah in zagotavljanju kakovosti (izobraževanje in usposabljanje) iz leta 2012, odstavek 27(1). Politika o smernicah za zagotavljanje kakovosti (QQI, 2016) priznava, da so smernice za zagotavljanje kakovosti QQI (QA) ključna sestavina različnih funkcij, storitev in politik QQI, vključno s PPU. Te smernice določajo pristop QQI k razvoju in organiziranju smernic za zagotavljanje kakovosti. Velja za potrjevanje formalnih, neformalnih in priložnostnih kompetenc.

Temeljne zakonske smernice za zagotavljanje kakovosti (QQI, 2016) določajo enajst ključnih področij, na katerih se od ponudnikov pričakuje, da bodo imeli vzpostavljene postopke za zagotavljanje kakovosti, in kaj se pričakuje od postopkov ponudnikov na teh področjih. Ta ključna področja so:

- Vodenje in upravljanje kakovosti
- Dokumentiran pristop k zagotavljanju kakovosti
- Programi izobraževanja in usposabljanja
- Zaposlovanje, vodenje in razvoj osebja
- Poučevanje in učenje
- Ocenjevanje učencev
- Podpora za učence

- Upravljanje informacij in podatkov
- Informiranje in komuniciranje javnosti
- Druge strani, vključene v izobraževanje in usposabljanje
- Samoevalvacija, spremljanje in pregled

Smernice zahtevajo, da politike in postopki ponudnika za sprejem, napredovanje in priznavanje učencev vključujejo „pravično priznavanje kvalifikacij izobraževanja in usposabljanja, študijskih obdobj in predhodnega učenja, vključno s priznavanjem neformalnega in priložnostnega učenja“, ter da ponudnik etično omogoča prožne učne metode.

Dobre prakse

Evropski kreditni sistem za poklicno izobraževanje in usposabljanje (ECVET) na Irskem prireja dogodke, kot so konference za oblikovalce praks in politik, za spodbujanje vrednosti neformalnega in priložnostnega učenja ter za praktike, da si izmenjujejo najboljše prakse okoli PPU. ECVET na Irskem prav tako imenuje izvajalce in oblikovalce politik za udeležbo na mednarodnih izobraževalnih konferencah ECVET in dejavnostih vzajemnega učenja o PPU. Strokovnjaki ECVET so posamezniki, ki so priznani po svojem strokovnem znanju na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, in ki promovirajo PPU v svojih poklicnih mrežah. ECVET na Irskem sofinancirata Evropska komisija in SOLAS (Nacionalni organ za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje). ECVET na Irskem je upravljan s strani Léargasa, Nacionalna agencija za Erasmus+ na področju šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izobraževanje odraslih in mladine.

Izobraževanje odraslih in skupnostno izobraževanje: Podprte učne poti 2020–2021 so namenjene izgradnji zmogljivosti izobraževalcev skupnosti in razvoju novih smernic za uporabo PPU pri delu z marginaliziranimi in ranljivimi skupinami ter z zaposlenimi z nizkimi kvalifikacijami. Program vodi AONTAS (Nacionalna organizacija za izobraževanje odraslih) kot irski nacionalni koordinator za Evropsko agendo za učenje odraslih (EAAL). EAAL je financiran iz programa Erasmus+ Evropske unije in sofinanciran s strani Ministrstva za izobraževanje preko SOLAS-a.

Združenje organizatorjev opismenjevanja odraslih (ALOA) zagotavlja kolektivno zastopanje organizatorjev opismenjevanja odraslih, ki ga financirajo Odbori za izobraževanje in usposabljanje (ETB). Združenje izvajalcev izobraževanja v skupnosti (CEFA) je strokovno predstavniško združenje posredovalcev izobraževanja v skupnosti, ki delujejo v Odborih za izobraževanje in usposabljanje (ETB) za podporo skupinam lokalnih skupnosti. Tako ALOA kot CEFA gostita izobraževalne dogodke in konference, ki poudarjajo vrednost neformalnega in priložnostnega učenja ter ponujajo smernice glede PPU.

NALA, nacionalna civilna organizacija, ki spodbuja opismenjevanje odraslih, je razvila stroškovno učinkovito orodje za učenje na daljavo, ki ljudem pomaga izboljšati njihove spretnosti branja, pisanja in računanja na spletu. Uporabniki se lahko učijo v svojem tempu in ob svojem času ter uporabljajo storitev za izboljšanje svojih veščin ali pridobitev nacionalne kvalifikacije. Vsebinska je predstavljena na stopnjah 2, 3 in 4 FETAC (lahko prizna učenje na stopnjah 2 in 3, ne pa tudi na stopnji 4). Temelji na PPU, ker je prvi korak ocena spretnosti (tj. pogled na to, kar uporabnik že zna). Drug korak je predpisani individualni učni načrt. Na koncu učne faze (in lahko se zgodi, da 'učenje' ni potrebno) imajo uporabniki možnost, da ocenijo svoje sposobnosti in zahtevajo nacionalno kvalifikacijo. To je prvič, da je akreditacija FETAC na Irskem ponujena preko spleta.

POLJSKA

Na Poljskem je Odlok ministra za nacionalno izobraževanje z dne 19. marca 2019 pravna podlaga za ukrepe vseživljenjskega učenja v javnem sektorju. To velja tudi za delo likovnih inštruktorjev, vključno koordinatorji socialnih gledališč. Dokument med drugim določa vrste institucij, pooblaščenih za izvajanje programov vseživljenjskega učenja, ter njihove naloge in zahteve glede pedagoških programov, ki jih je potrebno izvajati. Predstavljeni so tudi načini potrjevanja učnih dosežkov, pridobljenih kot rezultat opravljenega izobraževanja in primeri dokumentov, izdanih po zaključenem izobraževanju. Navedeno je, da vsak udeleženec, ki opravi usposabljanje po pravilih, ki jih določi izvajalec usposabljanja, prejme potrdilo. Nekatera usposabljanja konča z izpitom. Izvajalci usposabljanja so dolžni v program svojih usposabljanj vključiti jasen opis učnih dosežkov, ki so dodatno potrjeni s certifikatom.

Poleg naštetih obstajajo tudi številne javne (neizobraževalne) ustanove in zasebne ter nevladne organizacije, ki ponujajo usposabljanja in različna usposabljanja s področja umetnosti, vključno s socialnim gledališčem. To so na primer gledališča, kulturni domovi, društva strokovnjakov z različnih področij. Kakorkoli že, se večina osredotoča na delo z otroki in mladimi, le nekaj pa jih služi potrebam odraslih, predvsem starejših in oseb z omejitvami. Uporabljajo zelo različne oblike priznavanja in potrjevanja učnih rezultatov, pridobljenih preko njihovega usposabljanja.

V nekaterih primerih so zelo osnovni certifikati edino dokazilo o pridobljenem znanju in spretnostih udeležencev usposabljanja. Običajno vključujejo vsaj število ur usposabljanja in kratek opis vodilne teme usposabljanja ter imena in kvalifikacije/strokovno znanje inštruktorjev. Zdi se, da imajo takšna potrdila zelo malo vrednosti in jih ni mogoče jemati kot zadostno potrditev pridobljenega znanja in spretnosti. Kljub temu jih številne ustanove redno uporabljajo.

Vendar pa obstajajo tudi nekateri ponudniki usposabljanja na ustreznih področjih, ki priznavanje in potrjevanje učnih rezultatov obravnavajo zelo resno. Naslednji primeri prikazujejo različne pristope, ki so še posebej dobri, in učinkovite prakse pri prepoznavanju in potrjevanju oprijemljivih rezultatov dejavnosti usposabljanja.

Usposabljanja za gledališke inštruktorje, ki jih vodi gledališče "Ochota" v Varšavi²

Ta usposabljanja so doživela že več izvedb, zato sklepamo, da so priljubljena in cenjena. Organizatorji jih opisujejo kot zbirko znanja o vodenju gledališke skupine od ustanovitve do izvedbe predstave občinstvu. Pouk dopolnjuje asistentska praksa v gledališču Ochota Center, delo na različnih izobraževalnih projektih, pa tudi dodatna znanja na specifičnih področjih - gibalno gledališče, lutkovno gledališče, interpretacija besedil, režija svetlobe in komunikacijske veščine. Gre torej za praktično in takojšnjo obliko preverjanja pridobljenih veščin in kompetenc. Študenti lahko skupaj z mentorji preverijo, kaj že znajo uporabiti pri delu z gledališkimi skupinami, in med usposabljanjem opazijo morebitne vrzeli ter jih zapolnijo. Na koncu ene od izvedb usposabljanja je, na primer 13 študentov vodilo gledališke ure z 11 skupinami in skoraj 100 udeleženci. Njihove nastope so posneli in potek povzeli z dvodnevним festivalom ustvarjenih predstav. Ob koncu so študenti prejeli diplomo o opravljenem usposabljanju s podrobnimi podatki o opravljenih urah in opisno oceno svojega dela,

² <https://teatrochoty.pl/kurs-instruktorow-teatralnych/>

vključno z referencami in seznamom prednosti in točkami, ki jih je potrebno še nadgraditi in izboljšati. Ta diploma je vključevala:

- Podroben seznam tematskih področij, obravnavanih med usposabljanjem, in število ur usposabljanja
- Pregled ustvarjene diplome
- Individualno priporočilo, ki ga napiše inštruktor.

E-vodnik za gledališke inštruktorje, ki ga je ustvarila Fundacija "Mlyn" v Varšavi³

Umetniška fundacija "Mlyn" v Varšavi ponuja zanimivo obliko usposabljanja za gledališke učitelje, ki je odgovor na časovne omejitve v pandemiji. Program je nastal kot serija posnetkov, objavljenih na spletu, v katerih lahko zainteresirani sodelujejo in pridobijo certifikat.

E-vodnik obravnava specifična vprašanja in težave, s katerimi se srečujejo ustvarjalci predstav ljubiteljskih skupin. Sklop šestih kratkih video predavanj vključuje praktične nasvete in rešitve, podkrepljene s primeri in izkušnjami avtorice projekta – gledališke režiserke in dramaturginje, ki že več let deluje hkrati kot režiserka v profesionalnem gledališču kot tudi inštruktorica v ljubiteljskem gledališču. Gledališče, kjer nadzira in usposablja gledališke inštruktorje.

Potrdilo o opravljenem usposabljanju se lahko pridobi šele po izpolnitvi vprašalnika, tudi na spletu, ki je neke vrste virtualni izpit iz opravljenega usposabljanja. Vprašalnik vsebuje precej podrobna vprašanja, ki se nanašajo na znanje, ki naj bi ga udeleženec pridobil ob gledanju zgoraj omenjene serije posnetkov. Po izpolnjenem vprašalniku ga avtor usposabljanja oceni, in če se izkaže da je znanje udeleženca zadostno, prejme potrdilo o opravljenem usposabljanju.

Usposabljanja za kulturne animatorje vodi Znanstveno izobraževalni konzorcij v Kielcach⁴

Usposabljanja za kulturne animatorje so namenjena ljudem, ki želijo pridobiti znanja in veščine načrtovanja procesa promocije kulture, da bi z različnimi metodami aktivirali družbo, vzbujali zanimanje in prikazovali nove načine preživljanja prostega časa. Usposabljanje je namenjeno predvsem ljudem, ki začenejo svojo dejavnost v domovih, klubih starejših, četrtnih klubih in knjižnicah, organizatorjem množičnih prireditev, učiteljem, uslužbencem lokalnih oblasti, odgovornim za kulturo. Prevladujoči načini izvajanja pouka so aktivacijski in praktični načini izobraževanja. Pri praktičnem pouku študent preveri teoretično znanje. Predavanja spremljajo prikazi, simulacije, vaje, metode izpostavljanja in drama. Da bi ugotovili, v kolikšni meri so doseženi cilji usposabljanja, in ali so metode in oblike dejavnosti učinkovite, je potrebno izvesti evalvacijo. Ta predvsem temelji na opazovanju: vključenosti učencev pri pouku, sposobnostih samostojnosti in sodelovanja, številu udeležencev pri pouku. Organizatorji se pred vsako izvedbo usposabljanja seznanijo z udeleženci, da pridobijo informacije o pričakovanih študentov, stopnji izobrazbe, trenutni zaposlitvi, znanju, veščinah in predispozicijah. Udeležence se prav tako anketira. Rezultati se uporabljajo za oceno kakovosti pedagoškega procesa in podajanje informacij o oprijemljivih doseženih rezultatih in napredku udeležencev.

S posebnimi postopki se ocenjuje stopnja osvojenega znanja in veščin učečih se. To se izvaja predvsem z oblikami ustnega nadzora (odgovori, trditve), delovnimi izdelki, ocenjevanjem zavzetosti in dejavnosti, ustvarjalnega delovanja in zaključnega preizkusa znanja. Na podlagi rezultatov validacije

³ <http://poradnik-teatralny.pl>

⁴ <https://college-med.pl/o-szkole>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Re.Sto.Re

učnih rezultatov udeleženci prejmejo dve potrdili – eno izda Ministrstvo za šolstvo in drugo s organizator usposabljanja.

Če povzamemo izvedeno raziskavo v obstoječe postopke za priznavanje in potrjevanje učnih izidov na področju usposabljanja učiteljev umetnosti na Poljskem, je potrebno naznačiti, da bodo prevladovale poenostavljene prakse, omejene na izdajo preprostega potrdila brez poglobljene analize pridobljenih rezultatov in vrednotenja procesa usposabljanja in dosežkov učečih se. Kljub temu je nekaj resničnih prizadevanj za zagotovitev ustreznega priznavanja in potrjevanja učinkov poučevanja mogoče najti in videti kot obetaven pojav za prihodnost.

PORTUGALSKA

Na podlagi portugalskega poročila ⁵o „Evropskem popisu potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja“ je „na Portugalskem potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja na voljo preko nacionalnega sistema za priznavanje, potrjevanje in certificiranje kompetenc – RVCC (v portugalsščini Reconhecimento, Validação e Certificação de Competências) in z akreditacijo učenja v visokošolskih ustanovah (HE). Za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja v splošnem izobraževanju in poklicnem izobraževanju in usposabljanju je značilna standardizacija (orodij, ki se uporabljajo, dela izvajalcev), in ga izvajajo centri za kvalifikacije in poklicno izobraževanje ter usposabljanje (v portugalsščini Centros para a Qualificação eo Ensino Profissional - CQEP) znotraj konteksta RVCC. RVCC podeli šolsko in/ali poklicno spričevalo. Akreditacija učenja v visokem šolstvu vključuje potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja. Čeprav se potrjevanje razlikuje od institucije do institucije, je vseeno mogoče najti okvirno zakonodajo, ki jo spoštujejo vsi ti subjekti. Posledica tega je, da medtem ko obstajajo sistematične informacije o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja v splošnem in poklicnem izobraževanju ter usposabljanju, so informacije o akreditaciji neformalnega in priložnostnega učenja na institucijah visokega šolstva redke. Zato je težje zajeti razmere na institucijah visokega šolstva na Portugalskem v trenutni posodobitvi evropskega popisa.«

Dobri praktični primeri priznavanja in potrjevanja učnih rezultatov preko priložnostnega in neformalnega usposabljanja

Nacionalna raven : Proces RVCC - priznavanje, potrjevanje in certificiranje kompetenc ⁶Centrov kvalifikacij in strokovnega izobraževanja

Državni sistem za potrjevanje predhodnega učenja, imenovan Priznavanje, potrjevanje in certificiranje kompetenc, RVCC, je bil vzpostavljen leta 2001. Takrat je RVCC potrjeval le šolske kompetence, ki ustrezajo devetletnemu šolanju, in je bil namenjen odraslim, starim 18 let ali več.

RVCC je proces, skozi katerega odrasli izkazujejo kompetence, pridobljene in razvite vse življenje na formalne, neformalne in priložnostne načine, ki so predmet validacije in certificiranja za pridobitev kvalifikacije.

Priznavanje, potrjevanje in certificiranje kompetenc je namenjeno odraslim (18+ let), brez kakršnih koli ustreznih kvalifikacij, ki bi spodbujale njihovo integracijo na trg dela ali napredovanje. Ta pot je še posebej primerna za odrasle brez zaključene osnovne ali srednješolske izobrazbe ali kakršne koli druge formalne izobrazbe. Polnoletne osebe do 23 let morajo imeti najmanj tri leta delovnih izkušenj.

Stopnja kvalifikacije

Zaključek postopka priznavanja, potrjevanja in certificiranja kompetenc omogoča kvalifikacije na stopnjah od 1 do 4 QNQ. Postopek validacije je sestavljen iz dveh glavnih poti. Po akademski poti se lahko ključne kompetence, pridobljene v izobraževanju in usposabljanju odraslih, potrdijo v smislu

⁵https://www.cedefop.europa.eu/files/2016_validate_pt.pdf

⁶<https://anqep.gov.pt/np4/RVCC.html>

osnovnošolskih in srednješolskih kvalifikacij (1., 2. in 3. stopnja QNQ/EQF). Po poklicni poti se lahko podelijo kvalifikacije stopnji 2 in 4 QNQ/EQF.

Metodologija

Metodologije certificiranja so vključevale življenjske zgodbe s spodbujanjem pripravnikov, da ustvarijo portfelj iz osebne pripovedi, ki se prepleta s vsebinami učnega načrta: portugalsčina, zgodovina, geografija, matematika itd.

Ta proces je bil v veliki meri razvit v prvem desetletju 21. stoletja in je omogočil na tisoče odraslim z nizko stopnjo izobrazbe, da dokončajo srednjo stopnjo kvalifikacij, napredujejo v poklicni karieri in povečajo svoje osebne dosežke.

Lokalni primeri – dve izkušnji z mladimi NEET⁷

Projekt TUM TUM TUM - Socialni center Soutelo⁸

TUM TUM TUM je inkluzivni umetniški projekt, ki uporablja glasbo kot orodje za opolnomočenje in motiviranje sodelovanja, in je nastal iz potrebe po iskanju jasnih odgovorov za boj proti brezposelnosti mladih. Projekt se predstavlja kot instrument družbenega in osebnega opolnomočenja, omogočanja zaposljivosti mladih, s ciljem doseganja trajnih in vidnih rezultatov, ki mladim omogoča srednjeročno in dolgoročno ohranitev zaposlitve.

V ta namen je bil v partnerstvu z Zavodom za zaposlovanje in strokovno izobraževanje ustanovljen Izobraževalno usposabljanje animacije in akcije, z namenom usposobiti in certificirati mlade med 18. in 30. letom glede vprašanj sociokulturne animacije in izobraževalnega delovanja. Hkrati je bil cilj tega usposabljanja tem mladim posredovati metodologijo TUM TUM TUM in jim tako zagotoviti diferencirano delovno orodje.

Metodologija

Dejavnost projekta se razvija znotraj treh osi: DELAVNICE TUM TUM TUM, USPOSABLJANJA in »performance« skupine (XILOBALDES). Hkrati želi razviti psihosocialno spremljanje mladih udeležencev, da bi razmišljali, reflektirali, snovali in razvijali življenjske projekte.

Cilj NEET YOUNG WORKSHOPS je spodbujanje razvoja osebnih in socialnih veščin za zaposljivost, pri čemer si prizadevajo za umetniški razvoj vsakega udeleženca. Delavnice so posebej zasnovane za mlade odrasle med 18. in 30. letom. Istočasno z redno dejavnostjo delavnic projekt predlaga delo na profesionalizaciji udeležencev z razvojem certificiranega usposabljanja, ki ga financira Zavod za zaposlovanje in strokovno izobraževanje (IEFP). USPOSABLJANJE "Animacija in izobraževalna akcija" je bil zasnovan za sociokulturne animatorje in izobraževalne agente, da bi mladim omogočil razvoj družbeno-kulturnih animacijskih dejavnosti z otroki, mladimi in starejšimi po metodologiji TUM TUM

⁷Niti v zaposlitvi niti v izobraževanju in usposabljanju. COM (2010b). Mladi, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo in usposablajo (NEET). Predstavitev podatkov za 27 držav članic, Bruselj.

⁸<https://projetotumtumtum.wordpress.com/>

TUM.

ECOAR - Zaposljivost in spretnosti skozi umetnost (2014-2016)
Laboratorij za umetnost in državljanstvo (2019-2021)

Ta dva projekta je razvil PELE in temeljita na inovativni metodologiji potrjevanja in certificiranja osebnih in socialnih veščin skozi sodelovanje v umetniških projektih.

Ta pristop je usmerjen na skupine ljudi, starih od 18 do 30 let, v zaporih, s potjo osipa/neuspeha v šoli, in ki kažejo večji odpor in boj za vključitev v obstoječe dejavnosti usposabljanja. Udeležba na umetniških delavnicah želi predstavljati prvi korak, da bi dosegli te mlade, ki bi bili sicer bolj oddaljeni od tovrstnih procesov, in jih motivirali pri eksperimentiranju ustvarjalne svobode ob iskanju možnosti za spremembo in preoblikovanje svoje prihodnosti.

Metodologija

Od leta 2011, ko je integriran projekt PEETA - Osebna učinkovitost in zaposljivost skozi umetnost, PELE izboljšuje to metodologijo v sodelovanju s Fakulteto za psihologijo in izobraževalne vede Univerze v Portu (FPCEUP).

Med procesom se je PELE odločil ločiti proces umetniškega ustvarjanja od procesa potrjevanja in certificiranja veščin, tako da se oba razvijata brez medsebojne kontaminacije. Zato sta bili vedno dve ekipi: umetniška in pedagoška.

Pedagoška ekipa je vključevala element s Fakultete za psihologijo in izobraževalne vede Univerze v Portu (FPCEUP) in različne mentorje. Ekipa preko opazovanja udeležencev zbira indikatorje na podlagi petih glavnih učnih ciljev: osebni razvoj in samozavest; komuniciranje; medčloveški odnosi in timsko delo; upravljanje nalog in refleksija. Prostor so ponujale različne delavnice likovnega ustvarjanja, kjer so se te razsežnosti postopoma razkrivale in krepile. Hkrati je pedagoška ekipa med individualnimi in kolektivnimi povratnimi informacijami sprožila razmislek o prenosu teh kompetenc na druga področja življenja udeležencev.

Upoštevač profil skupine udeležencev (osip in neuspeh) je imel ta proces prepoznavanja njihovih osebnih in socialnih veščin preko umetniških delavnic dejansko transformacijski učinek (učinek preobrazbe). To je bilo izraženo v validacijskem poročilu, saj je bilo za večino teh mladih prvič, da so prejeli pozitivne in konstruktivne povratne informacije o svojem vedenju v kontekstu usposabljanja (tudi če ni bilo formalno).

Na ta način se skozi proces samo- in hetero-evalvacije, ki temelji na različnih pedagoških ciljih in kriterijih potrjevanja, materializira proces certificiranja, ki ga potrdi Služba za stalno izobraževanje FPCEUP.

SLOVENIJA

Vsak potencialno nov poklic v Sloveniji bi lahko prepoznali na dva načina:

- Formalno: nacionalna poklicna kvalifikacija, morebitni študijski programi (dodati kot predmet aktualnim študijskim smerem), verifikacijski postopki ali pridobitev certifikata.
- Neformalno: orodja za vodenje evidence neformalno pridobljenega znanja

Predpogoj za potrditev in priznanje omenjenega je evidenca poklicne kompetence – najprimernejša, če je narejena po mednarodno primerljivem sistemu (ESCO, 8 ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja itd.).

Formalno

Poleg formalnih študijskih programov obstajata še dva postopka, ki upoštevata profil izvajalca socialnega gledališča: Nacionalna poklicna kvalifikacija in Verifikacija programov socialnega skrbništva.

Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK); Sistem NPQ⁹: pot, kjer se lahko formalizira poklic.

NPK omogoča razmeroma hitro in enostavno formalizacijo poklicne kvalifikacije ob upoštevanju možnosti delovnih izkušenj in neformalnega izobraževanja z njihovim priznavanjem. Kadar posameznik ne izpolnjuje zahtev glede znanja in veščin programa, obstajajo dodatni krajši programi usposabljanja za nadomestitev manjkajočih znanj in veščin, ki pa kljub morebitnemu pomanjkanju predhodno pridobljenih izkušenj lahko vodijo do formalizacije kvalifikacije.

Verifikacija programa socialnega varstva

Socialna zbornica Slovenije je na podlagi tretjega odstavka osemnajstega člena in osme uskladitve četrtega odstavka 77. člena zakona o socialnem varstvu tri leta vodila postopek strokovne verifikacije programov socialnega varstva kot razvojnih programov, ki so bili potrjeni v skladu z zakonom. po postopku, ki ga sprejme socialna zbornica s soglasjem ministra, pristojnega za socialno varstvo. Strokovno preverjanje je postopek strokovnega ocenjevanja, s katerim se v skladu z določili pravilnika in metodologijo ugotavlja in potrjuje ustreznost programa v skladu z zahtevnimi kriteriji za socialnovarstvene programe, opredeljene v mreži programov socialnega varstva. Na koncu postopka strokovnega preverjanja sledi poročilo o preverjanju. V primeru pozitivnega verifikacijskega poročila, ki izkazuje ustrezno usposobljenost, je prijavitelj dolžan pridobiti začasno potrdilo v 30 dneh do izdaje verifikacijskega potrdila.

Neformalno

Na spletnem mestu "belezimo.si" so zbrana in navedena orodja za vodenje evidence in priznanja. Pri orodjih gre večinoma za vodenje evidence kompetenc, potrditev pa je prepuščena avtoriteti na tisti strani, kjer bi želeli priznanje doseči (na primer na univerzi za število kreditnih točk). V tem primeru se poklic ne prizna v celoti, temveč posamezna kompetenca, ki se prenaša na druga področja.

⁹ <https://npk.si/za-podjetja/pot-priprave-npk/>

- Nefiks je vodilni sistem za vodenje evidence neformalno pridobljenega znanja v Sloveniji, ki mladim omogoča, da na enem mestu sistematično zbirajo vse neformalno pridobljene in potrjene kompetence s strani institucij (delodajalcev, strokovnih mentorjev. V okviru projekta Nefiks-poklicne rešitve), posodobili v platformo za povezovanje mladih z delodajalci, kar pomeni, da mladi delodajalcem omogočajo vpogled v svoje kompetence, delodajalci pa lahko izbirajo med posamezniki in se povezujejo.
- Orodje IM-PROVE pretvarja izkušnje v kompetence. Pomaga pri beleženju prostovoljskih izkušenj, pri ugotavljanju uporabnikov, katere kompetence so razvili, pri načrtovanju osebne rasti in prenosovseh pridobljenih kompetenc v CV, Youthpass in Europass.
- Spletno orodje za prepoznavanje znanja in študijskih rezultatov, ki naredi študijski proces dinamičen. Mladi se seznanijo s spletnimi in mobilnimi aplikacijami, ki predlagajo naloge, ki jim omogočajo, da se prepričajo, da so že ponotranjili obravnavane teme, kar je dokaz za strukturiranovrednotenje njihovega znanja preko omenjene platforme.
- ORB beleži aktivnosti, osebno rast, dosežke in rezultate MEPI posameznikov v okviru treh možnih težavnostnih stopenj (bronasta, srebrna, zlata) in štirih programskih področij, ki mlade spodbujajo k aktivnemu, vsestranskemu aktiviranju in osebni rasti.
- Evidenca študentskega dela je v skladu s slovensko zakonodajo o politiki dela vzpostavljena kot (med drugim) informacijski sistem osebnega elektronskega portfolia, ki vsebuje znanja, izkušnje in kompetence, pridobljene z občasnim in časovno omejenim študentskim delom. Posredniki študentskega dela posredujejo podatke iz obračunske dokumentacije že opravljenega študentskega dela. Vse vrste dela so razvrščene v okviru Standardne klasifikacije poklicev (SKP-08), v SKP-08 obstajajo posamezne poklicne skupine, na katere so povezane transverzalne kompetence in poklicno specifična kompetenčna orodja ESCO (izhaja iz raziskave, posredovane leta 2015). Na spletni strani e-di.si lahko posamezniki, ki opravljajo študentsko delo, dostopajo do podatkov iz evidenc, jih urejajo in izvažajo. Za posamezne vrste del je predvidenih od 20 do 100 kompetenc. Posamezniki imajo možnost prikazati do pet najpomembnejših pridobljenih kompetenc. Projekt SoftSkills4EU je namenjen lažjemu prepoznavanju in vrednotenju lastnih mehkih veščin ter spodbujanju rasti kompetenc s pomočjo posebnih elektronskih značk v okviru sistema za prepoznavanje kompetenc Open Badge. Posameznik ima pravico do samostojne registracije in vpisa v platformo academy-softskills4.eu (navodila), študijskega gradiva, branja primerov dobre prakse in opravljanja testov. Glede na delo dobi ustrezno digitalno značko, ki jo lahko uporablja v Europassu (opis). Znanje lahko osveži in nadgradi kadarkoli želi.

Izven tega smo že bili seznanjeni s portfeljem univerz za izobraževanje odraslih.

E-portfolio Andragoškega centra Slovenije¹⁰

Elektronski portfolio je aplikacija, kjer lahko posameznik osebno predstavi svoje neformalno znanje, izobrazbo in poklicno pot. Znotraj e-obrazca lahko ustvarite prošnjo za zaposlitev ali ponudbo za delo in delo iščete nekoliko drugače na sodobnejše in morda bolj privlačne načine.

=> Priporočamo e-Nefiks, saj omogoča evidentiranje in potrjene usposobljenosti s strani mentorja/organizacije. Izpolnjuje tudi zahteve fakultet za potrditev NFI in OIV....

¹⁰ <https://eportfolijo.acs.si/>

ŠPANIJA

Galeuropa, sedaj *Programa de Mobilidade Trasnacional Xuvenil* (Program transnacionalne mobilnosti mladih), se začne leta 2012 z namenom povečanja mobilnosti mladih s spodbujanjem poznavanja kulturne raznolikosti in bogastva, kar naj bi prispevalo k njihovemu usposabljanju in vključevanju na trg dela (glej <http://xuventude.xunta.es/programaseu/galeuropa>), kot je določeno v 15. členu Zakona 6/2012 z dne 19. decembra 2012, za mlade iz Galicije (DOG, 20. 07. 2012).

*Iniciativa Xove*¹¹ (*Nova iniciativa*) je začela delovati leta 2010 kot program, ki krepi voditeljske in medsektorske kompetence za zaposljivost mladih. Omogoča krepitev nadarjenosti mladih moških in deklet s financiranjem projektov, ki jih sami oblikujejo in vodijo.

*Voluntariado Xuvenil*¹² (*Prostovoljstvo mladih*) je program, ki se razvija od leta 2011 po pobudi Evropske prostovoljske službe za mlade kot odgovor na potrebo, da se mlajši generaciji zagotovi odnos državljske in družbene predanosti, njihovo vključevanje v družbo, kateri pripadajo.

Sodelovanje v programih *Galeuropa* in *Iniciativa Xove* prinaša pravico do pridobitve potrdila o neformalnem izobraževanju mladih, po Odredbi z dne 26. februarja 2015 (DOG, 25. 3. 2015). To potrdilo je orodje za potrjevanje udeležbe v programih neformalnega izobraževanja, predvsem pa za potrjevanje veščin, ki iz te vključenosti izhajajo in prispevajo k osebni razvoju mladih, bogatijo njihove življenjske spretnosti ter spodbujajo aktivno udejstvovanje v družbi. Izkušnje v programu *Programa de Mobilidade Trasnacional Xuvenil* (Programa transnacionalne mobilnosti mladih) dajejo pravico do potrdila o prostovoljskih izkušnjah, kot je določeno v Odloku z dne 14. marca 2014, katerega ureja Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia (DOG, 20. 3. 2014) – Zakon o prostovoljnem delu v Galiciji).¹³

V španskem kontekstu Kraljevi odlok 1224/2009 z dne 17. julija o priznavanju poklicnih znanj, pridobljenih z delovnimi izkušnjami in drugimi oblikami neformalnega izobraževanja, v 12. členu predvideva možnost uveljavitve delovnih izkušenj, pridobljenih s prostovoljstvom, preko certificiranja s strani organizacije, kjer so bile storitve opravljene. Priznavanje, ki ga spodbuja ta odlok, se osredotoča na uradno akreditacijo (priznavanje) kompetenc, pridobljenih z delovnimi izkušnjami in drugim neformalnim izobraževanjem, na podlagi enot kompetenc, navedenih v Nacionalnem katalogu poklicnih kvalifikacij Španije.¹⁴ Projekt *Reconoce med drugim* podpirajo organizacije, kot so Mladinski inštitut (INJUVE), Ministrstvo za zdravje, socialne zadeve, enakost in mladinska društva. Namen tega projekta je vzpostaviti nov sistem priznavanja neformalnega učenja, oblikovati nacionalno mrežo organizacij za spodbujanje priznavanja kompetenc, razvitih z dejavnostmi prostovoljstva mladih, in

¹¹ <http://xuventude.xunta.es/iniciativa-xove>

¹² <http://www.voluntariadogalego.org/web/>

¹³ Nuevos itinerarios de Educación no Formal para jóvenes. "Educación no formal y empleabilidad de la juventud. Un análisis centralo en la evaluación de programas". Revista de estudios de juventud, št. 124, str. 23. (2021). http://www.injuve.es/sites/default/files/adjuntos/2021/03/injuve_124_web_pdfa.pdf

¹⁴ Nuevos itinerarios de Educación no Formal para jóvenes. "Voluntariado, educación no formal y juventud: conceptos clave, participación y reconocimiento en la Unión Europea". Revista de estudios de juventud, št. 124, str. 66 – 67 (2021).

http://www.injuve.es/sites/default/files/adjuntos/2021/03/injuve_124_web_pdfa.pdf

razviti spletni sistem akreditacije za neformalno prostovoljno delo. Projekt predstavlja spremembo od bolj običajnega pristopa v Španiji, ki temelji na pobudah posameznih organizacij za priznavanje veščin, ki so jih mladi pridobili v okviru prostovoljstva, in katere bi lahko v prihodnosti pripelje do širšega priznavanja.

Vendar pa je v Španiji še vedno relativno malo pobud, ki priznavajo veščine v izobraževalnem sistemu, razvite v smislu prostovoljstva. Čeprav je bil v zadnjem desetletju dosežen določen napredek pri razvoju pobud za priznavanje veščin, razvitih z neformalnim izobraževanjem v okviru prostovoljcev, je ta še vedno omejen.¹⁵ Leta 2014 je namreč le 18 % prostovoljcev v Španiji pridobilo certifikat za opravljanje svojega dela, medtem ko je bilo evropsko povprečje 27 %.¹⁶ Mladinski svet Španije trdi, da je delo prostovoljstva cenjeno v poklicnem kurikulumu, in se na ravni izkušenj ujema s plačano zaposlitvijo. V Španiji se zavzemajo se tudi vrednotenje veščin, pridobljenih pri izvajanju prostovoljstva.

Od leta 2018 se nekatere univerze, kot je Politehnična univerza v Valenciji s svojimi »Transverzalnimi kompetencami: UPV« ali Univerza Jaume I preko programa »UJI akreditacija na področju zaposljivosti in podjetništva: Espaitec«, usmerjajo k akreditaciji transverzalnih usposabljanj za kompetence, ki jih lahko razvijajo in pridobijo v okviru vsakega predmeta njihove stopnje. Te kompetence se ocenjujejo z rubrikami in testi, ki jih oblikuje fakulteta vsake univerze vsake univerze.¹⁷

V Španiji, znotraj neformalnega izobraževanja, lahko štejemo, da je eno od področij, ki je imelo največji razvoj, okoljsko izobraževanje, ki je doseglo mednarodno soglasje in osnovni teoretični okvir.¹⁸

Od Lizbone leta 2000 je bila vzpostavljena obsežna strategija za pripravo Evropskih načel za validacijo neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja, katerih cilj je narediti primerjavo metod in pristopov ter okrepiti kakovost metod in sistemov validacije, in kjer obstajajo, spodbujati njihovo izvajanje. Eden od predlaganih sistemov spremljanja in vrednotenja dosežkov je portfelj. Portfelj je ena redkih strategij, ki omogoča ocenitev formativnih procesov študentov iz njihove lastne udeležbe, spodbuja njihovo aktivno sodelovanje pri organizaciji in analizi informacij ter zagotavlja interakcijo med ocenjevalcem in ocenjevano osebo, iz refleksije ter dialoga.¹⁹

Eden od velikih izzivov je tudi možnost priznavanja neformalnih procesov usposabljanja za pridobivanje poklicnih znanj na področju zaposlovanja, ki bi olajšal dostop do trga dela. V Španiji Krovni zakon 5/2002 o kvalifikacijah in poklicnem usposabljanju odpira vrata, vsaj teoretično, za potrjevanje kakršnega koli usposabljanja, pridobljenega v različnih izobraževalnih podsistemih. Španija je na poti k

¹⁵Nuevos itinerarios de Educación no Formal para jóvenes. "Voluntariado, educación no formal y juventud: conceptos clave, participación y reconocimiento en la Unión Europea". Revista de estudios de juventud, št. 124, str. 68–69 (2021).

¹⁶El CJE reivindica más reconocimiento del trabajo de las personas voluntarias <http://www.cje.org/gl/sala-de-prensa/notas-de-prensa/el-cje-reivindica-reivindica-mas-reconocimiento-del-trabajo-voluntario/>

¹⁷Nuevos itinerarios de Educación no Formal para jóvenes. » Zaroka o kompromisu estudiantil y la acreditación de las competencias transversales adquiridas en los entornos académicos". Revista de estudios de juventud, št. 124, str. 138 (2021).

http://www.injuve.es/sites/default/files/adjuntos/2021/03/injuve_124_web_pdfa.pdf

¹⁸María del Mar Herrera Menchén. 2006. La educación no formal en España. Revista de Estudios de la Juventud str.24.

¹⁹Ídem

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Re.Sto.Re

izboljšanju akreditacije (priznavanja) neformalnega izobraževanja, in da bi to postala resničnost, je potrebno produkte neformalnega izobraževanja narediti vidne. To pomeni, da bi formativne primere v tem sektorju morale vključevati izdajo spričeval, kjer se znanje študentov pojavi, in ne le, kaj so naredili ter kdaj.

ANALIZA MOŽNOSTI ZA AKREDITACIJO (PRIZNAVANJE) USPOSABLJANJA ZA POKLIC KOORDINATOR SOCIALNEGA GLEDALIŠČA (KSG)

Publikacija CEDEFOP za priznavanje in zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju²⁰ dokazuje, da akreditacija ni samo proces, sestavljen iz več korakov. Je prav tako rezultat zunanje ocene kakovosti ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki se uporablja v številnih državah članicah, kar zagotavlja, da celotna organizacija ali določen program usposabljanja upošteva vnaprej določena merila in standarde. Znaki kakovosti se ne podeljujejo za vedno, temveč jih je potrebno obnavljati v neprekinjenem ciklu s povprečnim časovnim razponom približno petih let.

V nekaterih državah članicah se priznavanje ne uporablja samo v visokem šolstvu, vendar tudi v poklicnem izobraževanju in usposabljanju kot nadomestek za prejšnje inšpekcijske preglede. Pridobitev akreditacije je precej obsežen postopek in v nekaterih primerih ta značilnost označuje razliko med postopki akreditacije in obveznimi inšpekcijskimi postopki s strani javnih ustanov. Za ponudnika akreditacija ni povezana le s stroški, ampak prinaša tudi določene ugodnosti. Na Irskem je akreditacija predpogoj za ponujanje priznanj iz nacionalnega okvira kvalifikacij. V Italiji je akreditacija predpogoj za sodelovanje ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v razpisnih postopkih, v katerih se dodeljujejo javno financirani programi usposabljanja.

IRSKA

Na Irskem je Zakon o kvalifikacijah in zagotavljanju kakovosti (izobraževanje in usposabljanje) iz leta 2012 (v nadaljnjem besedilu Zakon iz leta 2012) določil pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, preden se ponudnik lahko prijavi pri QQI za potrditev programa izobraževanja in usposabljanja. Predvsem mora imeti ponudnik postopke zagotavljanja kakovosti (QA) odobrene s strani QQI, preden se lahko prijavi za ponudbo programov, ki vodijo do priznanj QQI.

Začetni dostop do validacije programa s strani QQI je torej dvostopenjski postopek. Prva stopnja omogoča izpolnitev zakonskih pogojev glede zagotovitve kakovosti (QA), druga stopnja pa predstavlja prijavo za potrditev določenega(-ih) programa(-ov) za priznavanje, ki jih pripravi QQI.

Za kandidate je pomembno, da razumejo, da QQI postavlja standarde za priznanja. Ne razvija programov za ponudnike in jim ne daje podpore za ocenjevanje učencev. Ponudniki, ki želijo dostop do validacije, morajo prevzeti odgovornost za razvoj, vzdrževanje, zagotavljanje in notranje zagotavljanje kakovosti (QA) svojih lastnih programov in postopkov za ocenjevanje učencev, vpisanih v te programe.

QQI zagotavlja kakovost ponudnikom programov, ki jih potrdi. Zato mora zagotoviti, da imajo ponudniki vzpostavljeno minimalno zmogljivost, preden dovoli dostop do validacije programa. Ustreznost zmogljivosti ponudnika bo ovrednotena glede na, na primer; vrsto predlagane ponudbe (npr. število predlaganih programov; vrsta priznanja, stopnja Nacionalnega okvirja kvalifikacij [NFQ],

²⁰ Akreditacija in zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju : https://www.cedefop.europa.eu/files/4089_en.pdf.

do katere bodo programi vodili; in področje izobraževanja ter usposabljanje, v katerem bodo ponujeni programi); vrste in število učencev, ki bodo vpisani; in vire (finančne, fizične ter človeške).

Ponudniki lahko izvajajo tudi akreditirano izobraževanje in usposabljanje pri drugih ustanovah za podeljevanje. Da bi ponudniku omogočili dostop do potrjevanja QQI svojega programa, morata biti izobraževanje in usposabljanje glavna funkcija tega ponudnika. To pa ne pomeni, da mora biti to edina funkcija. Nekatere velike organizacije imajo znatne oddelke za usposabljanje, ki bi lahko postali ponudniki.

Programi izobraževanja in usposabljanja potekajo v različnih kontekstih in za številne namene. Vseh ne more ali ne sme potrditi QQI in vsi ne morejo zahtevati priznavanja znotraj NFQ.

Postopek:

1. Sodelovanje pred prijavo

Aktivno sodelovanje v tej fazi je obvezen del procesa. Zagotovil bo, da bodo imeli ponudniki, ki se zanimajo za začetno validacijo programa(-ov), vse možnosti, da so v celoti obveščeni, preden se zavežejo uradni prijavi. Če ponudnik predhodno ni ponudil formalno akreditiranih (priznanih) programov, je zelo priporočljivo, da v celoti razišče posledice iskanja validacije s strani QQI. Gre za pomembno poslovno odločitev, katere ne bi smeli jemati zlahka. Preiskava mora vključevati vsaj tržno raziskavo za predlagan (-e) program(-e) in pogovore s ponudniki podobnega obsega, ki že imajo potrditev s strani QQI. Zagotovitev kakovosti (QA) je prva stopnja stalnega regulativnega nadzora, ki vključuje letno spremljanje in ciklične preglede. Pomembno je razumeti, da je izgradnja sistema iz nič težka in zahteva veliko virov – človeških in finančnih.

2. Zainteresirani ponudnik predloži izjavo o interesu preko QHelp

- Ime subjekta/organizacije/šole/skupine
- Kontaktni podatki (telefon in e-pošta) ter položaj kontaktne osebe, ki bo sodelovala s QQI
- Podrobnosti o spletni strani
- Priznanja QQI, ki jih predlaga ponuditi - Stopnja NFQ in razred priznanja.

Izjave o interesu se samodejno potrdijo s povratnim e-poštnim sporočilom in dodelijo referenčno številko.

Po oddaji izjave o interesu bo ponudnik povabljen na naslednje načrtovano kratko informiranje QQI. Ti sestanki bodo podali informacije o zahtevah postopkov in obveznostih ponudnika v njegovem življenjskem ciklu sodelovanja s QQI. Ti sestanki ne se ne zaračunavajo.

Vloga ponudnika za začetni dostop do validacije QQI, ki se ni udeležil sestanka, ne bo sprejeta.

3. Postopek

Postopek prijave na QQI je dvostopenjski:

1. stopnja - Ocena zmogljivosti in odobritev postopkov zagotavljanja kakovosti
2. stopnja - Validacija programa

Kandidati morajo biti uspešni na 1. stopnji, preden lahko nadaljujejo na 2. stopnjo. Prijavitelj bo po udeležbi na sestanku:

- Vnaprej obvestil QQI, da namerava oddati vlogo.
- Predložil naslednjo dokumentacijo v elektronski obliki (v mapo v oblaku, določeno s strani QQI)

- Prijavnica in dokazila
- Osnutek postopkov zagotavljanja kakovosti in podporna dokumentacija
- Plačal ustrezno pristojbino: Seznam pristojbin je objavljen na spletni strani. Ta pristojbina ni vračljiva.

Upoštevajte, da se bo prijava štela za popolno, šele ko bodo predloženi vsi elementi. Nepopolnih ali nepravilno izpolnjenih vlog ne bomo upoštevali in jih bomo vrnili prijavitelju.

4. Faza 1 - Vloga QQI

Vloga QQI bo:

- Pregledati vso predloženo dokumentacijo in preveriti vsako vlogo, z namenom zagotoviti, da so bila predložena vsa zahtevana dokazila. Prijavitelji bodo obveščeni, ko bodo vloge ugotovljene kot nepopolne ali nepravilno izpolnjene. Prijavitelj lahko ponovno odda vlogo v predvidenem roku. Če ponovna predložitev ni prejeta v tem časovnem okviru, ali če ne naslavlja ustreznih povratnih informacij o pregledu s strani QQI, se vloga zapre. V primerih, koso prijave zaključene v fazi preverjanja, bo QQI zadržal do 50 % pristojbine.
- Obdelati vlogo, le če je vlagatelj plačal ustrezno pristojbino.
- Potrditi prejem vloge v 10 delovnih dneh in navesti časovne okvire za dokončanje postopka. Pričakuje se, da bo 1. stopnja trajala največ 25 tednov.
- Vzpostaviti Odbor za ocenjevanje kakovosti in zmogljivosti, ki bo ocenil vlogo. Odbor bodo sestavljali strokovnjaki za upravljanje, zagotavljanje kakovosti, ocenjevanje v izobraževanju ter usposabljanju in, kjer je to ustrezno, strokovnjaki za strokovna področja. Kjer ponudniki predlagajo ponudbo programov visokošolskega izobraževanja in usposabljanja, bo v odbor vključen učeči se.
- Povabiti vsakega prijavitelja na ocenjevalni sestanek (običajno imenovan »obisk na kraju«) z odborom za ocenjevanje kakovosti in zmogljivosti.
- Prijavitelja obvestiti o izidu njegove vloge na 1. stopnji v skladu s priporočilom Odbora za ocenjevanje kakovosti in zmogljivosti, ki bo upoštevano v okviru upravljavskih struktur QQI. Vlagatelji bodo obveščeni najpozneje 21 dni po sestanku Odbora za odobritev in pregled.

5. Odbor za ocenjevanje kakovosti in zmogljivosti

Odbor:

- se bo sestajal tako pogosto, kot je potrebno, da se oceni kandidatove osnutke postopkov zagotavljanja kakovosti in njihovo sposobnost izpolnjevanja meril, ki jih je določil QQI.
- bo pregledal vso dokumentacijo, ki jo je predložil vsak vlagatelj, in morebitno dodatno dokumentacijo, ki jo je pripravil QQI v zvezi z vsako vlogo, npr. poročilo finančnega strokovnjaka o finančni sposobnosti vlagatelja na podlagi dokazov, ki jih je predložil vlagatelj.
- bo spoznal vsakega prijavitelja (po potrebi virtualno), da pregleda njegovo prijavo in se pogovoril o prijaviteljevih postopkih zagotavljanja kakovosti.
- bo po oceni vloge pripravil priporočilo za QQI o odobritvi prijaviteljevih postopkov zagotavljanja kakovosti in obsegu določbe, ki jo lahko predloži v potrditev.
- Če je primerno, bo priporočil več pogojev, ki jih mora prijavitelj izpolniti, preden se lahko program predloži v validacijo.

6. Oris procesa

Postopek vključuje naslednje korake:

1. Ponudnik bo pregledal svoje vire (človeške, fizične, finančne); strukture upravljanja; in strukture zagotavljanja kakovosti, politiko in postopke v skladu s trenutnimi zakonskimi smernicami QQI za zagotavljanje kakovosti in bo obravnaval kakršnekoli ugotovljene pomanjkljivosti. Za pomoč pri tem procesu je na voljo orodje za analizo vrzeli, katerega lahko za preverjanje napredka večkrat uporabite.
2. Ponudnik bo obvestil QQI, ko bo pripravljen za oddajo prijave. QQI bo nato izdal račun in delil povezavo do varne mape, v katero lahko ponudnik naloži dokumentacijo prijave.
3. Ponudnik bo oddal vlogo pri QQI, ki bo vsebovala:
 - Izpolnjen prijavi obrazec in dodatno dokumentacijo
 - Osnutek postopkov zagotavljanja kakovosti
 - Pristojbino

QQI bo potrdil in zabeležil prejem vloge ter preveril njeno točnost in popolnost. Preverjanje QQI bo skušalo zagotoviti jasnost glede pravne osebe, ki želi dostop do potrjevanja QQI in njenih odnosov z drugimi ponudniki izobraževanja ter usposabljanja na nacionalni in mednarodni ravni; podrobnosti o lastnikih in drugih ključnih deležnikih; njegovih sposobnostih, da ponudi programe, ki vodijo do priznanj QQI, in trajnost predlaganih dejavnosti. Pregled QQI ni kvalitativna ocena predloženih postopkov zagotavljanja kakovosti (QA). Po potrebi bodo prijavitelju zagotovljene povratne informacije o pregledu, v katerih bodo opisane vrzeli in/ali napake v prijavi, ki jih je potrebno odpraviti, preden lahko prijavo oceni komisija. UPOŠTEVAJTE: Če ne boste predložili popolne in točne dokumentacije v določenem časovnem okviru kot odgovor na povratne informacije o pregledu, se lahko aplikacija (prijava, vloga) zapre. V takšnih primerih bo QQI zadržal do 50 % provizije. Če QQI zapre prijavo, se začne šestmesečno obdobje „ohlajanja“, v katerem ponudnik ne bo sprejel nobene nadaljnje prijave.

4. Ustanovljen bo odbor, sestavljen iz neodvisnih strokovnjakov, ki jih bo imenoval QQI na podlagi ustreznih izkušenj in strokovnega znanja. V nekaterih primerih lahko komisija vključuje izkušeno osebje QQI. Vsi člani odbora bodo podpisali pogodbe o zaupnosti, tako člani odbora kot ponudniki pa bodo morali potrditi, da ni navzkrižja interesov.
5. QQI bo potrdil obojestransko sprejemljiv datum sestanka odbora s ponudnikom (znan kot obisk na kraju). Pričakuje se, da bo večina tovrstnih srečanj pri ponudniku. Srečanja bodo po potrebi potekala virtualno.
6. QQI bo omogočil sestanek za načrtovanje odbora 1 do 2 tedna pred sestankom odbora s ponudnikom. To je priložnost za komisijo, da dokončno oblikuje dnevni red za sestanek s ponudnikom in opredeli morebitna pojasnila ali dodatne informacije, ki so potrebne za zagotovitev, da je sestanek s ponudnikom čim bolj učinkovit in uspešen.
7. Ta obisk na kraju bo vključeval razpravo med odborom in osebjem ponudnika o predloženi dokumentaciji. Cilj razprave bo ovrednotiti ustreznost ponudnikovih virov, vodenja in osnutkov postopkov zagotavljanja kakovosti glede na:
 - a. Smernice za zagotavljanje kakovosti (QA) s strani QQI
 - b. Kontekst in zmogljivost ponudnika
 - c. Potrjene ponudnikove programe
8. Ob zaključku obiska na kraju samem bo predsednik podal kratek ustni povzetek ugotovitev komisije in priporočila ponudniku. Komisija lahko priporoči enega od naslednjih treh ugotovitev:

- a. Odobritev ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti. Glede na ta izid ima komisija morda nekaj predlogov, kako bi lahko ponudnik še izboljšal svojo infrastrukturo za zagotavljanje kakovosti. Takšni predlogi bodo navedeni kot »Posebni nasveti«.
 - b. Zavrnitev odobritve ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti z obveznimi spremembami. V takem izidu bo imel ponudnik šest mesecev od datuma odločitve QQI (ne od datuma obiska na kraju samem – glejte točki 15 in 16 spodaj), da izvede spremembe in QQI predloži dokaze o tem. Komisija lahko določi obvezne spremembe in posebne nasvete za ponudnika.
 - c. Zavrnitev odobritve ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti.
9. Pri priporočanju odobritve ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti lahko komisija določi pogoje za odobritev zagotavljanja kakovosti, tj. ukrepe, ki jih mora izvajalec izvesti v določenem časovnem obdobju, da se ta odobritev ohrani. To je poznano kot začetni dostop do validacije programa QQI – vodnik; V.4 maj 2021 „pogoji odobritve zagotavljanja kakovosti“ in se razlikuje in ločuje od „obveznih sprememb“, ki so dejanja, ki jih mora obravnavati ponudnik, preden se lahko odobrijo njegovi postopki zagotavljanja kakovosti.
10. Kadar komisija ob obisku na kraju samem ugotovi, da mora ponudnik opraviti obvezno spremembo(-e), vendar je sprememba(-e) omejenega obsega in jih je mogoče izvesti hitro, lahko komisija odloži svojo odločitev za šest tednov, da ponudniku omogoči čas za obravnavo ugotovljenih in predlaganih obveznih sprememb. Po šestih tednih se bo komisija ponovno sestala (virtualno, če bo potrebno), da zaključi postopek in pri tem ugotovi, ali je ponudnik zadovoljivo obravnaval predlagane obvezne spremembe, ugotovljene ob prejšnjem obisku na kraju samem, in tako naredila splošno priporočilo QQI.
11. Po obisku na kraju samem bo komisija pripravila poročilo, v katerem bo podano eno od naslednjih možnih priporočil:
- a. Odobritev ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti (po možnosti s pogoji odobritve zagotavljanja kakovosti) skupaj z določenim obsegom zagotavljanja.
 - b. Zavrnitev ponudnikovih postopkov za zagotavljanje kakovosti glede do obveznih sprememb.
 - c. Zavrnitev odobritve ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti.
12. Ponudniku bo poslano poročilo, da preveri točnosti dejstev (z uporabo predloge QQI, oblikovane za ta namen), in uradni odgovor ponudnika.
13. Končno poročilo komisije in uradni odgovor ponudnika bosta predložena v odločanje Odboru za odobritve in preglede (ARC) QQI. Ta odbor je del korporativnega upravljanja QQI. Pri odobritvi ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti lahko ARC določi pogoje za odobritev zagotavljanja kakovosti (glejte 10. točko zgoraj). To so lahko tisti, ki jih je komisija opredelila v svojem poročilu, in/ali drugi/dodatni pogoji, ki jih QQI šteje za ustrezne.
14. QQI bo ponudnika in svet obvestil o odločitvi ARC.
15. Ponudnik se lahko v smislu postopkov za zagotavljanje kakovosti z zakonsko predpisanim pritožbenim postopkom pritoži na odločitev ARC.
16. QQI bo objavil odločitve ARC, povezana poročila in odgovor ponudnika.
17. Ponudnik, katerega postopki zagotavljanja kakovosti so odobreni, bo odobrene postopke objavil na svoji spletni strani in QQI posredoval povezavo do njih.
18. Ponudniki bodo QQI takoj obvestili o vseh spremembah odobrenih postopkov za zagotavljanje kakovosti.

19. Ponudniki bodo izpolnjevali vse pogoje za odobritev zagotavljanja kakovosti, ki jih nalaga QQI, in poročali o napredku pri izvajanju odobrenega preverjanja kakovosti, kot je zahtevano.

7. Rezultat 1. stopnje

Izid postopka določa zakon iz leta 2012. QQI lahko odloči o enem od naslednjih treh rezultatov:

- a. Da odobri ponudnikove postopke zagotavljanja kakovosti. Glede na ta rezultat lahko odbor predlaga nadaljnje izboljšave ponudnikovega sistema zagotavljanja kakovosti. Če jih odobri QQI, bodo takšni predlogi v poročilu komisije navedeni kot »Posebni nasveti«. Pri priporočanju odobritve ponudnikovih postopkov zagotavljanja kakovosti lahko komisija določi pogoje za odobritev zagotavljanja kakovosti, tj. ukrepe, ki jih mora izvajalec izvesti v določenem časovnem obdobju, da se ta odobritev ohrani. Ti so znani kot "pogoji odobritve zagotavljanja kakovosti (QA)", in so različni ter ločeni od "obveznih sprememb", ki so dejanja, ki jih mora ponudnik obravnavati, preden se lahko njegovi postopki za zagotavljanje kakovosti (QA) odobrijo (glejte b. spodaj).
- b. Da zavrne ponudnikove postopke zagotavljanja kakovosti do obveznih sprememb. V takem izidu bo imel ponudnik šest mesecev časa od datuma odločitve QQI, da izvede obvezne spremembe in QQI predloži dokaze o tem. Komisija lahko določi obvezne spremembe in posebne nasvete za ponudnika.
- c. Da zavrne ponudnikove postopke zagotavljanja kakovosti.

Uspešen izid - Odobritev postopkov za zagotavljanje kakovosti (QA)

Če je prijavitelj uspešen na 1. stopnji postopka, lahko odda vlogo za validacijski program(-e) v okviru ponudnikovega odobrenega obsega zagotavljanja. Vsak prijavitelj ima največ 6 mesecev časa, da predloži programe v validacijo od datuma obvestila o odobritvi s strani QQI. Če program(-i) ni predložen(-i) v 6. mesecih, bo odobritev 1. stopnje prenehala veljati. Prijavitelji bodo morali vložiti novo vlogo. Potrebna bo ustrezna pristojbina. Izvajanje in učinkovitost ponudnikovih odobrenih postopkov zagotavljanja kakovosti se bosta spremljala in nato pregledala. Ponudnik, ki želi razširiti obseg ponudbe, lahko to stori v okviru naknadne vloge za validacijo programa (v skladu z razdelkom 30(1a) zakona iz leta 2012, kakor je bil spremenjen). QQI bo uvedel postopek za ocenjevanje ponudnikovih dodatnih postopkov zagotavljanja kakovosti v povezavi s postopkom validacije.

Kot je navedeno zgoraj, je potrebno upoštevati vse pogoje za odobritev postopkov za zagotavljanje kakovosti (QA), ki jih nalaga QQI. Ponudniki morajo nemudoma obvestiti QQI o vseh spremembah odobrenih postopkov za zagotavljanje kakovosti in poročati QQI o izvajanju odobrenih postopkov zagotavljanja kakovosti, kot je to potrebno. Ponudnik mora svoje odobrene postopke zagotavljanja kakovosti objaviti na svoji spletni strani.

Neuspešen rezultat – Zavrnitev postopkov zagotavljanja kakovosti do obveznih sprememb

Prijavitelji, katerim je odobritev zavrnjena do obveznih sprememb, lahko ponovno predložijo svoje revidirane politike in postopke zagotavljanja kakovosti ter zahtevana dodatna dokazila v šestih mesecih po obvestilu o zavrnitvi odločitve s strani QQI.

Za ponovno oddajo se ne zaračuna pristojbina. Kjer je to izvedljivo, bo ista komisija, ki je opravila prvotno oceno, ocenila ponovno predložitev in podala priporočilo za QQI. Rezultat te ocene bo dokončen, tj. odobritev ali zavrnitev odobritve. Poročilo komisije bo objavljeno, ko bo celoten postopek zaključen.

Neuspešen izid – Zavrnitev postopkov zagotavljanja kakovosti

Prijavitelji, katerim so zavrjnjeni osnutki postopkov za zagotavljanja kakovost, in kateri ne izkažejo zmogljivosti izpolnjevanja meril za zagotavljanje kakovosti, bodo pisno obveščeni skupaj z razlogi za zavrnitev. Takšni prijavitelji lahko predložijo pripombe QQI v obravnavo Odboru za pregled in odobritve v določenem časovnem obdobju. Prijavitelji bodo imeli dostop do zakonskega pritožbenega postopka.

8. Faza 2 – Predložitev programa(-ov) v validacijo

Po odobritvi na 1. stopnji ponudnik napreduje na 2. stopnjo – predložitev programa(-ov) v začetno validacijo, ki vodi do priznanj QQI. Ponudnik:

- Se bo moral udeležiti sestanka o zahtevah za validacijo QQI.
- Bo imel na voljo največ 6 mesecev za predložitev programa(-ov) v validacijo po odobritvi na 1. stopnja
- Se bo za validacijo prijavil le za programe, ki so v odobrenem obsegu določbe, o kateri se odloča na 1. stopnji.
- Bo plačal ustrezno nepovratno pristojbino za potrditev svojih programov. Ocenjevanje se ne bo začelo, dokler ni plačana pristojbina.

Vloga QQI na 2. stopnji začetnega dostopa do procesa validacije programa je:

- Organizirati sestanke za ponudnike, uspešne na 1. stopnji, v procesu 2. stopnje, da jih obvesti o zahtevah za validacijo v kontekstu njihovega odobrenega obsega ponudbe.
- Oceniti predložene program(-e) v skladu z merili vrednotenja za nadaljnje ali visokošolsko izobraževanje in usposabljanje, kar najbolj ustreza obsegu ponudbe, ki je bila odobrena na 1. stopnji.
- Imenovati zunanjo strokovno komisijo, ki jo sestavljajo strokovnjaki za področje, industrijo in zagotavljanje kakovosti, kot je ustrezno, da se oceni predlagani program. Število ocenjevalcev bo odvisno od ravni NFQ in kompleksnosti predlaganega programa. QQI bo določil število ocenjevalcev, dodeljenih vsaki komisiji. Obisk na kraju (po potrebi virtualni)/sestank odbora bo običajno del te ocene. Odbor bo za QQI podal priporočilo glede ocenjenih programov. Prav tako lahko priporoči pogoje, ki morajo biti izpolnjeni pred odobritvijo in zaključkom postopka validacije.
- Upoštevati priporočilo komisije in se odločiti o izidu . Po preučitvi priporočila ocenjevalcev bo QQI prijavitelja obvestil o izidu v največ 25 tednih po predložitvi programa. Obdelava več predložitev lahko traja dlje.
- Objaviti poročila o izidu postopka na spletno stran www.QQI.ie

9. Izid 2. stopnje – Validacija programa

Odstavek 45 zakona iz leta 2012 obravnava izid vrednotenja validacije programa:

(1) Po prejemu vloge v skladu s členom 44(5) lahko organ (a) v skladu s pododstavkom (2) potrdi ustrezen program izobraževanja in usposabljanja, če program izpolnjuje merila, ki jih določi organ v skladu z odstavkom 44(1) ali (b) zavrne potrditev programa in navede razloge za zavrnitev.

Uspešen rezultat - program je potrjen s strani QQI

Prijavitelj, odobren za ponudbo programa(-ov), ki vodi do priznanj QQI, se zaveže nizu obveznosti, povezanih z odobritvijo QQI in validacijo programa: te vključujejo zagotavljanje

informacije za QQI in učence, spremljanje in pregled.

Neuspešen izid – validacija programa je zavrjnena

Prijavitelj, ki mu je bila zavrjnena potrditev programa(-ov), ki ga je predložil, se lahko pritoži na odločitev v skladu z zakonom iz leta 2012.

10. Časovnice (časovni okvir)

QQI se zaveda, da bodo prijavitelji želeli učinkovit postopek, ki jim bo omogočil potrditev programa(-ov) v razumnem časovnem okviru. Pričakuje se, da bo 1. stopnja trajala največ 25 tednov, 2. stopnja pa največ 25 tednov. Kakorkoli že, bo QQI uvedel ukrepe za skrajšanje tega časovnega okvira, kjer bo to mogoče, in sicer z:

- Organiziranjem rednih sestankov za ponudnike, ki izrazijo interes za ta proces.
- Upoštevanjem rokov, navedenih v prijavah za preverjanje.
- Komuniciranjem s prijavitelji, da zagotovi, da so obveščeni o napredku njihove prijave.

11. Gradnja sistema zagotavljanja kakovosti

11.1 Pregled

Namen S1 postopka (odobritev postopkov zagotavljanja kakovosti QA) je zagotoviti zaupanje v QQI in preko QQI preostalemu izobraževalnemu sistemu in bodočim učencem, da ponudnik pohiti z viri, upravljanjem in sistemi za zagotavljanje kakovosti (QA) za uspešen razvoj in izvajanje programov, ki bodo skladni s standardi Nacionalnega okvira kvalifikacij.

Ker bo ponudnik večinoma deloval samostojno, je ključnega pomena, da lahko dokaže sposobnost za to na način, ki bo ohranil celovitost sistema nagrajevanja. To zahteva jasnost glede njegovih odgovornosti na vseh ravneh delovanja, kot tudi sistema vodenja, ki bo dovolj objektivni, da bo zagotavljal nadzor in odgovornost za vse pomembne odločitve.

QQI zagotavlja smernice za ponudnike glede tega, kaj morajo obravnavati njihovi sistemi zagotavljanja kakovosti, in te so bistveno izhodišče za vsakega potencialnega ponudnika. Smernice so za vse vrste ponudnikov in jih mora vsak ponudnik razložiti in omejiti tako, da ustrezajo vrsti in obsegu storitev, ki jih namerava ponuditi.

Ponudnikov sistem zagotavljanja kakovosti (politike, postopki, sistem upravljanja) je treba dokumentirati, da ga bodo ponudnikovo osebje in druge zainteresirane strani razumeli in uporabljali v prihodnosti. Ponudnikove postopke bi moralo biti mogoče preslikati v smernice QQI, tako da bo komisija lahko videla, kako in kje je ponudnik dokumentiral pristop k izvajanju določene smernice.

Ta preslikava bi morala biti izrecno navedena v obrazcu za prijavo, saj bo tako odbor pregledoval dokumentacijo.

Zelo pomembno je tudi razumeti, da politike in postopki zagotavljanja kakovosti niso le vstopno merilo za QQI, ampak bodo ključnega pomena za vsakega novega ponudnika, saj bodo zagotovili smernice in varnost za osebje in učence, da se upoštevajo pravi procesi, ter da se spremlja kakovost programov.

11.2 Kaj so politike in postopki zagotavljanja kakovosti?

V tem kontekstu bo politika izjava ali niz izjav, ki določajo ponudnikovo stališče in zavezo(-e) na določenem področju zagotavljanja izobraževanja in usposabljanja. Pokazati mora, da se ponudnik zaveda svojih obveznosti na tem področju in se zavezuje, da jih bo izpolnjeval.

Politika:

- Bo napisana za vse deležnike, notranje in zunanje, in njen glavni namen bo informiranje
- Bo usklajena s smernicami QQI glede zagotavljanja kakovosti
- Bo upoštevala politiko QQI in merila za validacijo programov
- Bo na voljo vsem zainteresiranim stranem, npr. na spletni strani
- Bo imela razumevanje in podporo višjega vodstva
- Bo informirala učence, kaj naj pričakujejo od ponudnika
- Bo informirala osebje, kaj se od njih pričakuje
- Bo zagotovila zaščito in podporo osebjem ponudnika pri opravljanju njihovega dela

Postopek bo:

- Opisal postopek, namenjen izpolnitvi celotne ali dela zaveze politike
- Napisan, da bo na voljo in razumljivo ljudem, ki bodo upravljali proces ali se z njim ukvarjali
- Obravnaval praktične vidike procesa – dejanja, obrazci, akterji, časovni načrti, tokovi informacij, zapisi itd. , da so oblikovani z namenom zagotavljanja kakovosti in doslednosti.
- Sposoben spremljati, tj. ustvarjeni bodo zapisi in/ali kazalniki, ki bi morali pokazati, ali se postopek upošteva in, kar je ključno, ali je učinkovit.
- Sčasoma se razvil, ko bodo prepoznane in uvedene možne izboljšave.

11.3 Sistemi za spremljanje in pregledovanje

Bistveni element sistema zagotavljanja kakovosti so metodologije, ki se uporabljajo za redno spremljanje

in pregledovanje kakovosti programa preko:

- Povratne informacije deležnikov (učenci, osebje in zunanji)
- Tekoče preverjanje upoštevanja postopka in učinkovitosti le-tega
- Tekoče preverjanje upoštevanja potrjenih programov
- Formalni pregled programov – postopki pregleda so bistveni del sistemov zagotavljanja kakovosti.

Rezultati spremljanja in pregleda bi morali biti na voljo za notranji in zunanji nadzor.

Poročila o formalnih samoocenjevanjih, opravljenih v okviru revizijskega postopka, je treba objaviti.

11.4 Odgovornosti in strukture zagotavljanja kakovosti

Pomembno je, da so meje odgovornosti za zagotavljanje kakovosti in vodenje jasne. Kjer obstajajo takšne vloge, ki jih imajo posamezniki ali odbori, se pričakuje, da so namen in odgovornosti jasni in ustrezni.

Če obstajajo odbori, npr. akademski sveti, programski sveti, svetovalni odbori itd., je treba izrecno navesti naslednje:

- Referenčna naloga
- Članstvo
- Sklepčnost
- Pogostost sestankov

- Poročevalska razmerja

Priporočljivo je, da se, kjer je to mogoče, uporabijo diagrami za prikaz ravni odgovornosti in poročanja.

11.5 Kje naj začnem?

Če je morebitni kandidat za QQI obstoječi ponudnik, ki ponuja programe znotraj predlaganega obsega ponudbe, vendar ga je akreditiral drug organ za dodelitev, je verjetno, da bo že imel vzpostavljene vsaj nekatere politike in postopke. Nadaljevati mora s fazo analize vrzeli, da ugotovi, kaj je potrebno razviti.

Če po drugi strani prijavitelj še ni ponujal uradno akreditiranih programov, je zelo priporočljivo, da opravi obsežno raziskavo o posledicah iskanja validacije QQI. To bi moralo vključevati vsaj tržno raziskavo za predlagane programe in (ii) razprave s ponudniki podobnega obsega, ki že imajo potrditev QQI. Pomembno je razumeti, da je izgradnja sistema iz nič težka in zahteva veliko virov – človeških in finančnih.

11.6 Faza analize vrzeli

Za pripravo na prijavo se od ponudnika pričakuje, da izvede analizo vrzeli/samooceno svojih trenutnih virov in zagotavljanja kakovosti glede na merila zmogljivosti QQI in smernice za zagotavljanje kakovosti.

Orodje/akcijski načrt je zasnovan tako, da pomaga pri tem procesu. Zastavlja vrsto vprašanj, ki so pomembna za ravnanje izvajalcev nacionalno potrjenih programov. Prijavitelj mora biti sposoben dokazati, da ima vzpostavljene vire, politike in postopke, da lahko odgovori na ta vprašanja ali ugotovi, zakaj vprašanja niso pomembna za določen kontekst ponudnika.

Analiza vrzeli/samoocenjevanje vključuje kolektiven razmislek o vprašanjih, ki so pomembna za dosledno in trajnostno zagotavljanje programov, ki vodijo do nacionalno in mednarodno priznanih kvalifikacij, z namenom prepoznavanja prednosti in vseh področij, ki zahtevajo pozornost.

Takšen razmislek bi moral nato privedi do dela, namenjenega zapolnjenju vseh ugotovljenih vrzeli in ranljivosti. Temu lahko sledijo nadaljnje faze analize vrzeli za postopno prepoznavanje in obravnavanje težav. Ta obdobja analize vrzeli in razvoja/posodabljanja sistemov, procesov in dokumentacije bodo zahtevala čas, trud in stroške, kar je potrebno predvideti.

Ko ponudnik meni, da je postopek samoocenjevanja zaključen, in da so bila pomembna ugotovljena vprašanja obravnavana, ter da so pripravljene dokončni akcijski načrti za druga manj kritična vprašanja, je potrebno sestaviti prijavo.

ITALIJA

Raziskava na regionalni ravni je pokazala, da:

- Usposabljanja niso predmet akreditacije. Vendar pa morajo biti centri za izobraževanje odraslih in/ali ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki želijo ponuditi usposabljanje, akreditirani.
- Akreditirane ustanove za izobraževanje odraslih in izvajalci poklicnega izobraževanja ter usposabljanja, ki želijo izvesti usposabljanje, se lahko prijavijo na posebne razpise, ki jih objavijo regije, institucionalni organ, zadolžen za določanje poklicnih, izobraževalnih in certifikacijskih standardov. Usposabljanje se mora nanašati na posebno kvalifikacijo, ki jo

predvideva regionalni okvir kvalifikacij. Ob zaključku usposabljanja izobraževalna ustanova študentu izda potrdilo o kompetencah.

- Pri usposabljanjih, ki trajajo največ 60 ur, spoštovanje določene obstoječe kvalifikacije ni potrebno. Tovrstno usposabljanje se uvršča med vseživljenjsko učenje. Vendar pa bi študent ob zaključku prejel samo potrdilo.

Z uporabo teh ugotovitev ²¹za cilje ReStoRe, za akreditacijo ali priznavanje usposabljanja za KSG, bi organizacija morala:

- Postati akreditirana ustanova za izobraževanje odraslih in/ali ponudnik poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Za to mora dokazati finančno sposobnost, delati predvsem z izobraževanjem in pokrivati vse potrebne profile (odgovorni za formalizacijo in certificiranje kompetenc, strokovnjak za proces ocenjevanja)
- Sprožiti postopek za priznavanje KSG kot nove kvalifikacije (kar se zdi precej težko delo v regiji Emilia Romagna)
- Izbrati drugo kvalifikacijo, podobno KSG, in promovirati usposabljanje v povezavi z njo (alternativa prejšnji možnosti)
- Skrajšati dolžino usposabljanja in ga predlagati kot usposabljanje vseživljenjskega učenja (alternativa prejšnji možnosti).

POLJSKA

Po opravljeni raziskavi o možnostih podelitve akreditacije institucijam in projektom, povezanim z izvenšolskim usposabljanjem za inštruktorja/operaterja socialnega gledališča na Poljskem, lahko rečemo, da so pristojni organi za podelitev te vrste akreditacije Odbori za izobraževanje (Kuratoria Oświaty).

Odbor za izobraževanje je enota za upravljanje izobraževanja, ki deluje v okviru državne uprave v vseh regijah na Poljskem. Naloge in funkcije Sveta za šolstvo natančno določa Ministrstvo za šolstvo. Zajemajo: izvajanje državne izobraževalne politike, to je uresničevanje temeljnega učnega načrta, ter razdelitev sredstev za sofinanciranje izobraževanja in razvoj ustreznih programov, ki bodo dvignili raven izobrazbe in kompetence učiteljev.

Na Poljskem številne organizacije, ustanove in družbeni projekti prejmejo akreditacijo regionalne veje Sveta za izobraževanje, ki ustreza določenemu območju. Med njimi so tudi projekti, povezani s tistimi, ki izobražujejo inštruktorje/operaterje socialnega gledališča. Zato lahko domnevamo, da ima pravilno pripravljena vloga za akreditacijo za projekt izobraževanja za KSG – program usposabljanja izdelan in testiran v okviru projekta RESTORE - dobre možnosti za pridobitev.

Ta vrsta akreditacije se podeli za obdobje 5 let in zagotavlja, da predmetni tečaj, usposabljanje, delavnica izpolnjuje vse pogoje ustreznega in učinkovitega izobraževanja.

Glavni pogoj, ki ga mora izpolnjevati izvenšolski izobraževalni subjekt oziroma projekt, je zagotavljanje kakovostnega vseživljenjskega učenja.

²¹DGR 1298/2015: <https://formazionelavoro.regione.emilia-romagna.it/sifer/archivio/dgr-1298-2015>

Akreditacijo lahko pridobi institucija ali center, ki:

- izvaja izobraževanje v izvenšolski obliki ali oblikah najmanj 3 leta;
- razvija in uporablja sistem za zagotavljanje kakovosti izobraževanja in ga sistematično izboljšuje;
- zagotavlja prostor, opremljen z učnimi pripomočki - v okviru določene izvenšolske oblike;
- zagotavlja usposobljen kader - glede na dano izvenšolsko obliko;
- zagotavlja ustrezen kurikulum (učni načrt), v skladu s predpisi, ki jih določi Odbor za izobraževanje;
- zagotavlja pogoje za izvajanje praktičnega poklicnega usposabljanja (po potrebi);
- zagotavlja varne in higienske pogoje za izvajanje vzgoje in izobraževanja v določeni izvenšolski obliki;
- daje učno gradivo na razpolago udeležencem določene izvenšolske oblike.

Predložiti je treba tudi niz ustreznih dokumentov ²²:

- Vlogo za akreditacijo v skladu s predlogo,
- dokazilo o plačilu ali izjavo, da zavod izvaja vsa izobraževanja brezplačno,
- kopijo akta o ustanovitvi javnega zavoda ali potrdilo o vpisu nejavnega zavoda v register nejavnih zavodov, ki ga vodi enota lokalne samouprave,
- kopijo statuta zavoda oziroma drugega subjekta, ki izvaja izvenšolsko nadaljevalno izobraževanje, če ta subjekt nima statuta, pa drugega dokumenta, ki je podlaga za njegovo delovanje, skupaj s podatki o organizaciji in obsegu dejavnosti, ki jih izvaja ta subjekt,
- lastno oceno vseživljenjskega učenja v izvenšolskih oblikah, ki jih izvede zavod ali drug subjekt kot izvajalec vseživljenjskega učenja v izvenšolskih oblikah, katero pripravi direktor ustanove ali oseba, ki zastopa drug subjekt, ki izvaja vseživljenjsko učenje v izvenšolskih oblikah v skladu z modelom.

Dokumenti, potrebni za pridobitev akreditacije za izvenšolsko nadaljevalno izobraževanje:

<https://bip.kuratorium.katowice.pl/index.php/zalatwanie-spraw/kartyinformacyjne-zalatwanie-spraw/karta-nr-32-uzyskanie-akredytacji-na-ksztalcenie-ustawiczne-w-formie-pozaszkolnej/>

Uredba ministra za nacionalno šolstvo z dne 29. avgusta 2019 o akreditaciji vseživljenjskega učenja v izvenšolskih oblikah:

<https://kuratorium.katowice.pl/wp-content/uploads/2019/09/du-2019000169201.pdf>

Zgoraj navedena akreditacija pa ni vedno potrebna za ustanove in centre, ki izvajajo vseživljenjsko učenje v izvenšolskih oblikah.

Akreditacijo, ne glede na pravni status zavoda, morajo imeti izvajalci predmeta, katerega učni načrt obsega vsebine, izbrane za poklic, ki ga je za šolsko uporabo odobril minister, pristojen za šolstvo. To je navedeno v 2 odseku 3 Uredbe ministra za izobraževanje in znanost z dne 3. februarja 2006 o pridobivanju in dopolnjevanju splošnega znanja, spretnosti in poklicnih kvalifikacij s strani odraslih v izvenšolskih oblikah (Uradni list št. 31 , točka 216).

²²<https://kuratorium.krakow.pl/akredytacja-placowek-i-osrodkow-prowadzacych-ksztalcenie-ustawiczne-w-formach-pozaszkolnych/>

Priznati je treba, da mora biti center za usposabljanje akreditiran za izvajanje usposabljanj poklicne kvalifikacije. Za izvedbo drugih usposabljanj akreditacija ni potrebna. Zato ga organizatorjem npr. seminarjev, praktičnih delavnic, vajeništva ali drugih usposabljanj ni potrebno pridobiti, ne glede na njihovo trajanje.

Predavatelji, ki izvajajo usposabljanje na podlagi vpisa v gospodarski register ali državni sodni register, lahko izdajo potrdila o opravljenem usposabljanju. Imajo enako raven kot certifikati, ki jih izdajajo izobraževalne ustanove, vendar gre zgolj za usposabljanje, povečevanje znanja in izpopolnjevanje veščin zaposlenega.

To ne velja za usposabljanja, ki dajejo formalne kvalifikacije. Ta usposabljanja in izpite je potrebno organizirati v skladu z 21 in naslednjimi, na podlagi Odloka ministra za nacionalno šolstvo z dne 3. februarja 2006 ali v skladu s predpisi, ki so jih izdali drugi ministri ali vodje centralnih uradov.

PORTUGALSKA

Raziskava o portugalskem kontekstu je pokazala nekaj možnih načinov za akreditacijo usposabljanja za KSG:

- a) Prvi korak je vzpostaviti korespondenco med makropodročji usposabljanja in *UFCD* - Unidades de Formação de Curta Duração (Enote za kratkotrajno usposabljanje):
 - Namen teh modularnih enot je podpirati prilagodljivo in raznoliko ponudbo usposabljanja kot del nacionalnega kataloga kvalifikacij [Catálogo Nacional de Qualificações]. Poleg tega so te enote usposabljanja namenjene dopolnjevanju in povečanju strokovne usposobljenosti;
 - Organizirana kot kratkotrajna enota usposabljanja (25 ali 50 ur), želi ta tipologija usposabljanja zapolniti vrzeli v spretnostih in kompetencah udeležencev med njihovo poklicno kariero. Poleg tega želi prilagoditi kompetence brezposelnih zahtevam trga dela, pomagati pri njihovem procesu poklicne integracije.

Pomembno: vse enote usposabljanja se morajo ujemati z istim referenčnim območjem. Za primer KSG bi bilo najprimernejše področje »Socialno kulturna animacija«.

- b) Drugi korak je iskanje partnerstva s certificiranim ponudnikom poklicnega izobraževanja in usposabljanja:
 - Ti javni in zasebni subjekti morajo biti predhodno certificirani s strani DGERT - Direção-Geral do Emprego e das Relações de Trabalho,
 - nekateri primeri so centri Qualifica in IEFP – Inštitut za zaposlovanje in strokovno usposabljanje,
 - druga možnost so centri za nadaljnje usposabljanje – te vrste storitev so namenjene učiteljem, ki se želijo udeležiti teh dodatnih usposabljanj, da bi posodobili ali pridobili nove kompetence in spretnosti, tudi kot način za spodbujanje in vrednotenje svoje poklicne kariere. Te storitve so pogosto vgrajene v univerze z namenom razvijanja, podpiranja in spodbujanja projektov usposabljanja, ki so zasnovani, tako da ustrezajo posebnim potrebam določenih poklicnih skupin in

organizacij.

- En lokalni primer je SEC (Serviço de Educação Contínua) s FPCEUP – Fakultete za psihologijo in pedagoške vede Univerze v Portu (FPCEUP), ki ponuja več smeri za nadaljevalno in specializirano usposabljanje,
- pomembno: partnerski subjekt mora imeti ustrezno področje/šifro usposabljanja, da lahko certificira usposabljanje za KSG. Na primer, v primeru FPCEUP bi se usposabljanje za KSG moralo ujemati z enim od glavnih področij institucije: psihologija ali izobraževalne vede.

- c) Tretji (in izbirni korak) bi bil postati certificiran izvajalec usposabljanja s prijavo v akreditacijski postopek DGERT.

Portugalski sistem certificiranja ponudnikov usposabljanja

Glavni cilj sistema je izboljšanje zmogljivosti, kakovosti in zanesljivosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (VET) z akreditacijo ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Certificirani ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja uživajo konkurenčno prednost, medtem ko je učencem na voljo jamstvo jasne zavezanosti višji kakovosti. Certificirani ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja od DGERT prejmejo tudi ekskluzivni certifikat in logotip. DGERT zagotavlja promocijo certificiranih izvajalcev poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter preklic in potek potrdila.

Certifikat se lahko podeli kateremu koli zakonito ustanovljenemu javnemu ali zasebnemu subjektu, ki izpolnjuje zahteve glede svoje strukture in praks usposabljanja.

Prednosti certificiranja:

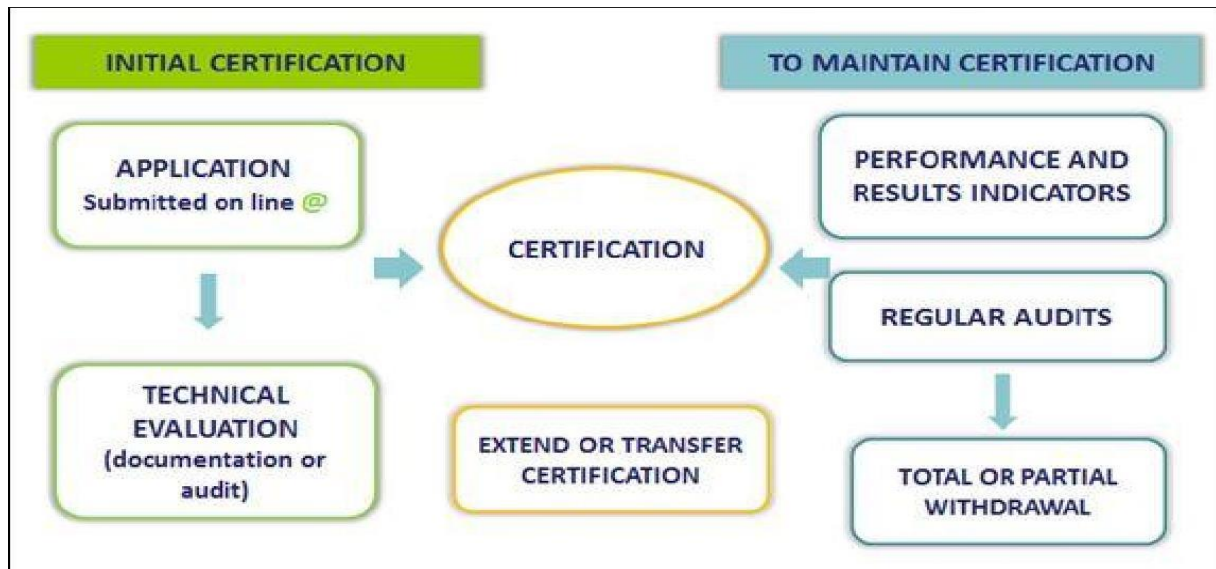
- Certifikat kakovosti
- Diploma o usposabljanju, ki se nanaša na nacionalni sistem kvalifikacij
- Dostop do nacionalnih ali skupnostnih javnih programov financiranja poklicnega usposabljanja
- Oprostitev plačila DDV za izdelke in storitve usposabljanja
- Uveljavljanje stroškov usposabljanja pri dohodnini

Postopek certificiranja

Zahteve za certificiranje ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja so razdeljene v dve skupini:

1. Predpogoji: Ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja morajo izpolnjevati bistvene pravne pogoje, da se lahko prijavijo za certificiranje.
2. Zahteve glede kakovosti: Zahteve ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja glede kakovosti se nanašajo na:
 - notranjo strukturo in organiziranost (človeški viri, prostori in oprema) izvajalca,
 - Proces razvoja programov usposabljanja (načrtovanje, oblikovanje, organizacija, razvoj in presoja usposabljanja),
 - Ocenjevanje rezultatov in nenehne izboljšave (nadaljevanje po usposabljanju, letna ocena rezultatov, ukrepi stalnih izboljšav).

Tako kot v naslednjem grafu je certificiranje organizirano v dve glavni stopnji, v katerih sodelujejo ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter DGERT.

Začetno certificiranje

Ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja bi morali opredeliti program usposabljanja ali izobraževanja, ki bo evalviran, in samoovrednotiti njegovo strukturo in prakse glede na standarde kakovosti.

Nato ponudniki predložijo elektronsko zahtevo za certificiranje pri DGERT, ki lahko nato izvede evalvacijo (tehnično, dokumentarno ali revizijsko podprto), da potrdi, da lahko razvijejo program usposabljanja na določenem tematskem področju.

Dokler certificirani ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja izpolnjujejo zahteve, lahko razvijejo novo ponudbo usposabljanja in zahtevajo razširitev svojega certifikata na druga tematska področja izobraževanja ali usposabljanja. Možen je tudi prenos certifikata na drugega izvajalca poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pri čemer ostane struktura in organizacija programa usposabljanja nespremenjena.

Redna revizija

Ko so ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja certificirani, morajo zagotoviti skladnost z zahtevami, na podlagi katerih je bil certifikat podeljen, kot tudi s tem povezanimi dolžnostmi, opredeljenimi v standardu. Ohranjanje certificiranja ocenjuje DGERT z revizijami ob upoštevanju rezultatov dejavnosti usposabljanja ponudnikov. To lahko vključuje tudi proces samoocenjevanja in vrednotenja kazalnikov uspešnosti.

Nekaj uporabnih povezav:

- [Portugalska: certificiranje izvajalcev usposabljanja](#)
- [Poročila držav znotraj VET-in-Europe](#)

LOKALNE POVEZAVE:

- Iskalna baza UFCDs
- DGERT – Direção de Serviços de Qualidade e Acreditação of Direção-Geral do Emprego e das Relações de Trabalho
- Subjekt certificiranja
- Postopek certificiranja
- Certificação de entidades formadoras
- Nadaljnje usposabljanje učiteljev
- SEC – FPCEUP - Universidade do Porto
- Continua - Universidade de Aveiro
- Qualifica centri (Centri kakovosti)

SLOVENIJA

Za potrebe akreditacije poklica Koordinator socialnega gledališča smo izbrali orodje NPQ, saj je v osnovi najprimernejše. V nadaljevanju se seznanimo z izkušnjo poklica Mladinski delavec, ki ga lahko primerjamo z Koordinator socialnega gledališča, kjer je bilo prav tako uporabljeno zgoraj omenjeno orodje NOQ.

Postopek priprave novega NPK je v splošnem razdeljen na tri faze:

1. Pošiljanje pobude za NPK, obravnava in imenovanje delovne skupine za pripravo NPK
2. Priprava, potrditev in uradna izdaja kataloga za NPK
3. Zagotavljanje pogojev za izvajanje postopkov testiranja in validacije NPK

Postopek pridobitve certifikata NPQ je v splošnem razdeljen na tri faze:

1. Pošiljanje vloge za pridobitev NPK pri izvajalcu preskušanja in odobritev NPK
2. Svetovanje kandidatu za NPK in izpolnjevanje glavne mape (potrdila, potrdila, priporočila, izdelki, priznanja itd.)
3. Testiranje in validacija NPQ

Delovno skupino za pripravo kataloga NPK metodološko usklajuje Center RS za strokovnoizobraževanje in nudi celotno strokovno, tehnično in administrativno podporo pri pripravi kataloga NPK. Center nudi tudi vso potrebno pomoč pri pripravi in pošiljanju pobude za pripravo novega NPK. Priprava novih NPK – od pobude institucije za pripravo NPK do njene uradne potrditve – poteka po hitrih postopkih. Čas priprave NPK je v največji meri odvisen od usklajenosti in angažiranosti socialnih partnerjev pri pripravi NPK.

Primer iz kataloga: Mladinski delavec (šifra 3365545011)

Razvrstitev mladoletnega delavca vključuje naslednje podatke:

1. Ime in šifra Katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti - Mladinski delavec (šifra 3365545011)
2. Zahtevana strokovna znanja, spretnosti in posebne zahteve kandidata, ki se želi poklicno usposobiti
- 2.1. Strokovna znanja in veščine (Glej poklicni standard Mladinski delavec)

2.2. Posebne zahteve kandidata, ki želi pridobiti poklicno kvalifikacijo:

- vsaj eno leto izkušenj na področju dela z mladoletniki, kar kandidat dokazuje z priporočili institucij, ki pokrivajo navedeno področje.

3. Povezanost s programi za pridobitev formalne izobrazbe

4. Načini preverjanja strokovnih znanj in spretnosti

4.1. Odobritev

V postopku svetovanja kandidat pripravi osebno matično mapo, ki jo komisija oceni, in če je kandidat predložil verodostojna, veljavna in ustrezna potrdila o znanju, spretnostih in usposobljenosti iz strokovnega standarda, lahko:

- temeljito priznati vsebino poklicnega standarda,
- delno priznati vsebino strokovnega standarda in opredeliti tista znanja, spretnosti in kompetence, ki se preverjajo,
- ne more priznati nobene vsebine strokovnega standarda, ker kandidat ne dokazuje nobenega znanja, spretnosti in usposobljenosti, in mora smiselno preizkusiti celoten poklicni standard.

4.2. Način testiranja

A. Komisija bo kandidata preizkusila po metodi pisnega izpita z dodatnim zagovorom, če ne izkaže zadostnega ali nič zahtevanega znanja, spretnosti in usposobljenosti iz naslednjih operativnih nalog:

- načrtuje programe mladinskega dela v sodelovanju z mladimi
- izvaja programe mladinskega dela v sodelovanju z mladimi
- evalvira programe mladinskega dela
- izvaja aktivnosti za širjenje rezultatov dela mladih

Kandidat lahko pred preizkusom izdelka pisni izdelek. Navodila za pripravo izdelka in naloge, ki jih mora kandidat predhodno opraviti, določi komisija po pregledu osebne matične mape. Z izdelkom kandidat dokazuje strokovnost zahtevane strokovne usposobljenosti z zahtevami poklicnega standarda. Pri predstavitvi izdelka na testiranju se opravi ustni zagovor opravljenih nalog, ki vključuje preverjanje veščin in znanj, povezanih s posameznim operativnim delom v skladu s poklicnimi standardi za mladinske delavce.

B. Komisija bo kandidata preizkusila po metodi praktičnega preizkusa znanja z dodatnim zagovorom, če kandidat ne izkaže ustrezno ali nič zahtevanega znanja, spretnosti in usposobljenosti iz naslednjih operativnih nalog:

- z mladoletnikom vzpostavlja in vzdržuje odnose sodelovanja in zaupnosti
- dela z mladimi v skupinah in timih
- mladim omogoča pridobivanje kompetenc

Kandidat s praktično delovno nalogo dokazuje znanje zahtevane strokovne usposobljenosti z zahtevami strokovnega standarda. Poleg praktičnih nalog poteka tudi ustni zagovor opravljenih nalog s predstavitvijo opravljenega dela in preverjanjem znanja vezanega na operativno delo v skladu s poklicnimi standardi za mladinske delavce.

Za potrebe opravljanja poklica je določeno/definirano:

- pisni izpit, ki mu sledi ustni zagovor iz te zadeve
- poklic in deli zadolžitev znotraj poklica, ki jih je mogoče operacionalizirati po formalni pridobitvi poklicne kvalifikacije skupaj s kodo

- določi se težavnostna stopnja; v tem primeru 5. Stopnja izobrazbe (srednja šola, gimnazija; 4-letni študij)
- prilagoditve za osebe s posebnimi potrebami - Prilagoditev za osebe s posebnimi potrebami ni
- določene so materialne in kadrovske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci postopkov ugotavljanja in potrjevanja strokovnih kvalifikacij (izvajalci)
- časovna omejitev izdanih potrdil - ni časovne omejitve izdanih potrdil
- določeni so ključni standardi strokovnih znanj in spretnosti
- pri mladinskem delavcu je ovira: samo 5. Priznava se stopnja srednje šole. V procesu potrjevanja NOQ je izziv: potrebno je soglasje socialnih partnerjev in nekaj lobiranja

Vzpostavitev formalnega študija – programa za primer Mladinski delavec

Vzpostavitev novega študija na magistrski stopnji.

Pogoji: Določitev ustreznih fakultet in potencialnih predavateljev – nosilcev.

Ovira: Predavatelji bodo akademiki, veliko lobiranja – manj realnih možnosti.

Vzpostavitev predmeta v okviru predmetnega študija na dodiplomskem ali podiplomskem študiju.

Koraki: Določitev možnih študijskih smeri – predmet bi verjetno bil neobvezen.

Določitev ustreznih zainteresiranih nosilcev predmetov; imeti sestanke z njimi.

Izziv: Pripravljenost fakultet na sodelovanje, ki se odraža v spremenjenih učnih načrtih

Preverjanje programa

Postopek programske verifikacije bi se kot tak lahko izvajal samo v okviru programov po Zakonu o socialnem varstvu in je kot tak neustrezen iz razloga, ker je poklic Socialnega gledališča veliko širši.

Sklepi

Od trenutno obstoječih možnosti formalizacije in akreditacije socialnega gledališča kot samostojnega poklica se sistem NPK zdi najbolj optimalen, saj omogoča razmeroma hitro integracijo poklica v obstoječo paleto poklicev v sistem izobraževanja in usposabljanja v Republiki Sloveniji. Seveda bo pred tem opravljena temeljita analiza pilotnega usposabljanja in drugih rezultatov projekta RESTORE.

ŠPANIJA

Španski zakon o izobraževanju iz leta 2006 določa, da ima vsakdo pravico do izobraževanja za vse življenje, znotraj in zunaj izobraževalnega sistema. V poglavju, posvečenem izobraževanju odraslih učencev²³ kot temeljno pravico določa, da lahko vsaka odrasla oseba začne svoj učni proces s formalnimi in neformalnimi izobraževalnimi dejavnostmi, pa tudi s poklicnimi izkušnjami ali družbenimi

²³Ley Orgánica 2/2006, de 3 de Mayo, Educación. <https://www.boe.es/eli/es/lo/2006/05/03/2/con>

dejavnostmi. Da bi to dosegli, bo potrebno vzpostaviti nekaj povezav med obema stranema in sprejeti ukrepe za zagotovitev validacije teh učnih procesov.²⁴

Kar zadeva priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja, je država tista, ki določa standarde vsake diplome in strokovnega spričevala ter zahteve in postopke za potrjevanje. V Španiji za priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja obstajajo:

a) Pristopni preizkusi: omogočajo dostop do izobrazbene ravni brez izpolnjevanja akademskih vstopnih zahtev. Namenjeni so oceni zrelosti, potrebne za obiskovanje izobraževalne ravni. Opravljeni preizkusi omogočajo dostop do ciklov poklicnega usposabljanja, umetniškega izobraževanja in športnega izobraževanja (srednje in višje stopnje) ter do univerze. Zanje velja določen starostni pogoj.

b) Preizkusi za pridobitev kvalifikacij: vzpostavijo jih pristojne uprave in omogočajo preverjanje obvladovanja kompetenc in ciljev ustrezne kvalifikacije. Pridobiti je mogoče naziv diplomant v srednješolskem obveznem izobraževanju, maturant in naziv tehnik in višji tehnik.

c) Postopek ocenjevanja in priznavanja poklicnih kompetenc, ki so jih osebe pridobile na neformalni način: uspešno opravljeni uveljavljeni testi pomenijo popolno ali delno priznavanje poklicne kvalifikacije (strokovna kvalifikacija ali višja tehnična kvalifikacija v ustreznem poklicu) ali potrdilo o strokovnosti (spričevalo o poklicu).

d) Preizkusi za pridobitev posebnih priznanj ali poklicnih potrdil. V nekaterih primerih študentje, ki končajo poklicno izobraževanje, pridobijo tudi poklicna potrdila za opravljanje ustreznega poklica.

e) Izjeme za usposabljanje. Za priznane delovne izkušnje: obstaja možnost oprostitve dela usposabljanja za tiste, ki imajo priznane določene delovne izkušnje. Na primer, modul usposabljanja na delovnem mestu poklicnega usposabljanja.

Priznavanje poklicnih kompetenc, ocenjenih tistim, ki so jih pridobili z delovnimi izkušnjami ali neformalnim usposabljanjem, se izvaja z diplomami o poklicnem usposabljanju in potrdili o strokovnosti. Kadar strokovna usposobljenost, zahtevana za diplomu o poklicnem usposabljanju ali potrdilo o strokovnosti, ni dosežena, se priznavanje usposobljenosti izvede (določi) s kumulativno (zbirno) delno akreditacijo, z namenom dokončanja usposabljanja za kasnejšo pridobitev ustrezne diplome oz. potrdila.

Ker do sedaj še ni zakonskega okvira za spodbujanje priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja, ni na voljo konkretnih podatkov za oceno stopnje odpora visokošolskih zavodov in delodajalcev pri uporabi teh postopkov. Na področju ne-univerzitetnega visokošolskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja se že leta izvajajo testi za pridobitev različnih visokošolskih strokovnih izobrazb, s čimer se priznava neformalno in priložnostno učenje, pri čemer ni bilo zaznani večjih odporov ali težav, le tista, ki so povezana z načrtovanjem testov.

²⁴Obvesti Nacional España. Reconocimiento de los aprendizajes no formales e informales. Str.30

Da bi bilo usposabljanje v Španiji validirano (potrjeno), mora biti vključen v španski okvir kvalifikacij²⁵, saj vključuje validacijo (potrditev) neformalnega in priložnostnega učenja. Trenutno je v pripravi Kraljevi odlok, ki bo postavil temelje za njegovo izvajanje. Pri takšnem projektu je priporočljiva ustanovitev odbora, ki bo vključeval družbene akterje, ministrstva, sindikate in najbolj reprezentativna združenja delodajalcev ter strokovnjake za poklicne kvalifikacije različnih sektorjev.

Na področju izobraževanja so avtonomne skupnosti tiste, ki so pristojne za podelitev pooblastil institucijam, centrom in organizacijam za izdajanje uradnih priznanj. Če je center za usposabljanje pooblaščen ali homologiran s strani avtonomne skupnosti, to pomeni, da sta študij in izdana diploma uradna in veljavna na celotnem nacionalnem ozemlju, ne glede na avtonomno skupnost, v kateri sta bila opravljena²⁶. V zvezi s tem Magenta nima izkušenj s podeljevanjem uradnih akreditacij, saj ni pooblaščen ali homologiran center, izdaja lahko samo potrdila o udeležbi na usposabljanjih, ki jih ponuja. Uradne akreditacije je mogoče izdati šele, ko homologirani center najame Magenta za poučevanje na usposabljanju.

Skratka, čeprav lahko neformalne organizacije in organizacije priložnostnega učenja podelijo akreditacijo, to običajno ne pomeni, da lahko podelijo uradno priznanje, saj je to v pristojnosti uradnih državnih organizacij ali institucij, ki jih te organizacije pooblastijo. Kompetence, ki jih je mogoče uradno priznati, morajo biti del diplome o poklicnem usposabljanju ali potrdila o strokovnosti²⁷. Tako bi morale biti usposabljanje za koordinatorja socialnega gledališča del španskega okvira kvalifikacij, da biga katera koli organizacija uradno priznala.

²⁵Nacionalni okvir kvalifikacij https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-qualifications-framework-79_en

²⁶Formaciona. ¿Cómo saber si un centro de Formación Profesional es oficial? <https://www.formaciona.com/centro-formacion-profesional-homologado/>

²⁷TodoFP. Acreditación de Competencias Profesionales <https://www.todofp.es/acreditacion-de-competencias.html>